

REŠETO

Seja skupščine občine

Kako izpolnjujemo srednjeročne načrte

Za 14. julij je bila sklicana skupna seja vseh treh zborov skupščine občine Ribnica. Na ločeni seji je pred skupnim zasedanjem družbeno politični zbor opravil še nadomestne volitve treh novih članov republiškega družbenopolitičnega zbora.

Glede na število točk dnevnega reda (deset vključno s potrditvijo zapisnika prejšnje seje ter delagatskimi vprašanji) delegati niso imeli hudo zapletenega in naporenega dela. Nikakor pa ni moč reči, da nekatera vprašanja, s katerimi so se spopadli, niso bila pomembna, bodisi za nazaj, predvsem pa za prihodnji razvoj naše občine.

Skupščina je obravnavala poročilo občinske konference socialistične zveze o poteku razprav o osnutku dopolnil slovenske ustave v naši občini. Poročili o stanju in problematiki predšolske vzgoje v občini ter poročilo o uresničevanju programa, življenja in dela v osnovnih šolah v občini sta bili rahlo zastareli, saj obravnavata natančno leto dni stare probleme – šolsko leto 1987/88. Kljub temu

pa je problematika teh dveh področij v marsičem aktualna tudi še danes oziroma morda še bolj aktualna kot pred letom dni. Zaostrjene ekonomske razmere, ki se jim tudi naša občina ne more izogniti, z vso težo padajo tudi pri nas na področje predšolske vzgoje ter šolstva in razmere danes, eno šolsko leto kasneje, so morda kvečjemu še bolj zapletene in še težje.

Obravnavano je bilo tudi poročilo o uresničevanju družbenega dogovora o kadrovske politiki v občini ter informacija o realizaciji programa razvoja drobnega gospodarstva v lanskem in v prvi polovici tega leta.

Delegati so obravnavali tudi poročilo o uresničevanju programa ukrepov ekonomske politike za uresničevanje družbenega plana občine za tekoče srednjeročno obdobje v prvi polovici tega leta ter osnutek odloka o ureditvenem načrtu hidromelioracije Bistrica I.

Podrobneje o delu skupščine občine ter nekaterih pomembnejših gradivih na naslednjih dveh straneh.

Slovenska socialistična zveza je po daljši razpravi, dopolnjevanju in popravkih konec junija sprejela končno besedilo TEMELJNE LISTINE SLOVENIJE 1989, ki je usklajena z vsemi družbenopolitičnimi organizacijami in zvezami oz. alternativnimi gibanji v Sloveniji glede tega, kaj Slovenci hočemo in kaj nočemo... Temeljna listina je nadaljevanje in dograjevanje tistega, kar je bilo skupno vsem organizatorjem (zdaj že dalj časa zloglasnega in še vedno ne pozabljenega) zborovanja v Cankarjevem domu konec februarja, vedno in, prepričani smo, večini nam pa gre predvsem za mir, sožitje, razumevanje in ustvarjanje takih družbenih razmer, ki bodo omogočale hitrejši družbeni razvoj. Tak razvoj, ki nas bo približeval razvitemu svetu, ki nam ne

bo zapiral vrat pred nosom, pred katerim nam ne bo treba zardevati...

Predlagatelji TEMELJNE LISTINE SLOVENIJE 1989 (socialistična zveza, ostale družbenopolitične organizacije, alternativna gibanja in zveze) dajejo ta pomembni slovenski dokument v podpisovanje vsem državljanom Slovenije.

V naši občini bomo organizirali podpisovanje LISTINE preko organizacij socialistične zveze v krajevnih skupnostih in organizacij sindikata v delovnih kolektivih. Prosimo vse naše občane, da se čim hitreje odzovejo v svojem delovnem ali življenjskem okolju na podpis LISTINE. Vsakdo naj bi jo podpisal samo enkrat. Čim več nas bo podpisnikov LISTINE, večjo politično, družbeno in tudi zgodovinsko težo bo imela!

Republiška konferenca SZDL Slovenije je na 5. seji, 27. junija 1989 obravnavala in sprejela naslednje besedilo:

Temeljna listina Slovenije 1989

Slovenci, Italijani, Madžari in drugi državljani Socialistične republike Slovenije, podpisniki te listine, izjavljamo in sporočamo, da:

1. Hočemo živeti v demokratični državi suverene slovenskega naroda in vseh državljanov Slovenije, utemeljeni na človekovih pravicah in državljanskih svobodah. V njej si zagotovimo: vladavino dela, prava in samostojnost civilne družbe; svobodno združevanje in politični pluralizem; demokratične volitve; enakopravnost vseh manjšin; svobodo vseh oblik z naravnimi omejitvami uravnovešenega gospodarskega razvoja; povezanost z Evropo in s svetom.
2. Živeli bomo samo v taki Jugoslaviji, v kateri bo zagotovljena suverenost ter trajna in neodtujljiva pravica do samoodločbe narodov, enakopravnost vseh narodnosti in manjšin, ki bo spoštovala in varovala različnost vseh, kjer bomo življenjsko pomembne skupne zadeve urejali po načelu soglasja, in samo v takem samoupravnem socializmu, kjer bodo zahteve te listine v celoti upoštevane.
3. Nočemo živeti v takšni državni skupnosti, kjer ni zagotovljeno spoštovanje ustave in zakonov in s tem človekovih in narodnostnih pravic, kjer bi bili podvrženi političnemu monopolu ali nacionalni nadvladi, gospodarskemu izkoriščanju ali drugim vsiljenim oblikam političnega, gospodarskega in kulturnega življenja.

S svojimi podpisi se predlagatelji in podpisniki te listine zavezujemo, da bomo vztrajali pri njenih načelih. Obvezujemo vse v Socialistični republiki Sloveniji, ki jim je podeljena legalna moč, da pri ustavnih reformah ter pri vsem političnem delovanju v Sloveniji in v SFR Jugoslaviji uveljavijo to skupno ljudsko voljo.

Ljubljana, 27. junij 1989

Seja skupščine občine

Kako izpolnjujemo srednjeročne načrte

Javno razpravo o spremembah republiške ustave v občini je organizirala in vodila občinska konferenca socialistične zveze. Tokratna razprava je bila po osnovnem pristopu nekoliko drugačna od prejšnjih podobnih aktivnosti, saj so predvsem organizirali več specializiranih razgovorov in sicer štiri za naslednja področja: delovni osnutek, kmetijstvo in kmetijska politika, družbeno ekonomski sistem ter družbeno politični sistem. Razen tega so o spremembah ustave razpravljali in dodali nekatere nove predloge oz. misli še v raznih komisijah, strokovnih službah, predsedstvih DPO, predsedstvu skupščine občine in izvršnem svetu.

Na splošno lahko ocenimo, da je tokratno spreminjanje slovenske ustave pritegnilo nekaj več občanov v razpravo, ugotovili pa so, da je materija še vedno preobsežna. Tudi tu je bila izražena želja po preprostejši, razumljivejši ustavi. Iz razprave v naši občini lahko ugotovimo, da občani podpirajo vse tiste spremembe in dopolnitve, ki vodijo k hitrejšemu družbenemu napredku republike in države, ki omogočajo takšne družbeno ekonomske odnose, ki bodo vodili v tržno in razvito gospodarstvo in v razviti svet. Večji poudarek naj bi bil dan v prihodnje tudi kmetijstvu, monopolni položaj gozdarstva nasproti kmetijstvu pa naj se črta. V občini so bile podprte tudi tiste spremembe družbenopolitičnega sistema, ki bodo omogočale neposredne, splošne in tajne volitve, stalne delegate, ki bodo vezani na delavske svete oz. svete krajevnih skupnosti, v naši občini pa bi tudi brez škode pogrešali družbenopolitični zbor (vsaj takšen, kot je zdaj). Krepitevi je potrebno tudi občino kot komuno, vseeno pa nekoliko bolj razmejiti pristojnosti med republiko in občino. Bolj bi morali poskrbeti za delovanje krajevnih skupnosti, predvsem s sistemskim in urejenim financiranjem njenega delovanja.

Na spremenjeno ustavo se navezujejo tudi priprave in izvedba delegatskih volitev spomladi prihodnje leto. Glede na to, da ustavna dopolnila še niso sprejeta, da je okrog delovanja skupščinskega sistema še več nejasnosti, da še dokončno ne

vemo o usodi sisov (v Srbiji so jih preprosto ukinili), priprave na volitve pa naj bi se skoro že začele, bo za te aktivnosti nazadnje zmanjkalo časa. Morda bi kazalo pritrčiti tistim, ki predlagajo podaljšanje sedanjega mandata za nekaj mesecev ali pa fazno sprejemanje ustavnih dopolnil.

Predšolska vzgoja

Na področju predšolske vzgoje otrok smo v občini zadnja leta dosegli lepe uspehe. V rekordnem času je bila dograjena 3. faza vrtca v Ribnici, s čimer so pridobili šest novih igralnic za približno 144 otrok, izboljšali pa so se tudi drugi pogoji za delo. Razmeroma dobro je urejeno otroško varstvo tudi v Sodražici, problematično pa je delo vrtca v Loškem potoku, ki se stiska v mnogo premajhnem prostoru. Še slabše je v Dolenji vasi, kjer ni organiziranega otroškega varstva in so starši vezani na prevoz otrok v Ribnico.

Drug problem je, kaj ob nenehnem realnem padanju osebnih dohodkov pomenijo (in bodo pomenili v prihodnje) prispevki staršev za varstvo otrok v vrtcih.

Pedagoška služba na koncu poročila o stanju predšolske vzgoje v občini v prejšnjem šolskem letu ugotavlja, da se predšolska vzgoja v naši občini iz leta v leto izboljšuje. Priporočajo lahko le, da se pogoji spričo družbenih razmer ne bi bistveno poslabšali in da bi dočakali boljši jutri tudi otroci iz Loškega potoka.

Osnovno šolstvo

Nekaj misli in ugotovitev iz obsežnega poročila o uresničevanju programa življenja in dela osnovnih šol v občini v šolskem letu 1987/88. Osnovno šolo (tri osemletke s tremi podružničnimi šolami) je v preteklem šolskem letu obiskovalo 1383 učencev v 59 oddelkih. V primerjavi z letom prej je bilo 64 šoloobveznih otrok več. V tem šolskem letu je bilo na vseh šolah v občini 99 pedagoških delavcev, od tega trije z neustrezno izobrazbo.

Materialna osnova za izvajanje programa življenja in dela osnovne šole je ustrezen šolski prostor, opremljen s primerno

učno tehnologijo. Večino stavb oz. učilnic, v katerih poteka v naši občini pouk, je potrebno popraviti oz. posodobiti. V Ribnici je potekala obnova starih šolskih stavb, predvsem ob izdatni podpori združenega dela. Akcija še ni v celoti zaključena. Večjih ali manjših adaptacij so potrebni tudi ostali šolski prostori po vseh občini.

V prihodnje bodo morale vzgojno izobraževalne organizacije skrbeti za doslednejše izvajanje letnega delovnega načrta, za spodbujanje učencev pri učenju, upoštevanje individualne razlike med učenci, omejevanje bo treba pisno preverjanje znanja, uvajati inovativne oblike dela z učenci, še bolj skrbeti za poklicno usmerjanje učencev ter omogočati stalno strokovno izpopolnjevanje učiteljev. Izobraževalna skupnost pa bo morala še bolj skrbeti za materialno osnovo za delo šol, ponovno proučiti možnosti zaposlitve šolskega svetovalnega delavca v šolah Sodražica in Loški potok, zagotavljati denar za stalno strokovno izpopolnjevanje pedagoških delavcev, izeučiti pogoje za uresničevanje zagotovljenega programa šol ter načrtovati štipendiranje za deficitarna predmetna področja – gospodinjstvo, likovna ter glasbena vzgoja in fizika.

Kadrovska politika – štipendiranje

V občini je bilo v tem šolskem letu razpisanih 173 kadrovske štipendije, podeljenih pa je bilo 119. Od skupno 62 razpisanih štipendij za višjo in visoko stopnjo izobraževanja je bilo (žal) 25 nepodeljenih.

Za prihodnje šolsko leto (89/90) je razpisanih 192 kadrovske štipendije, od tega je kar 67 % za višjo in visoko stopnjo izobraževanja. Obseg kadrovske štipendije se glede na število zaposlenih dviguje. V tem šolskem letu je prejemale kadrovske štipendije že 438 učencev in študentov, kar je 9,4 % glede na število zaposlenih v združenem delu in je precej nad povprečjem v ljubljanski regiji in čisto v republiškem vrhu. Le 13 delovnih organizacij je v Sloveniji, ki imajo več kot 10 odst. kadrovske štipendistov glede na število zaposlenih. Med njimi je ribniški RIKO s kar 20. odst. kadrovske

štipendistov glede na število zaposlenih!

Razmerje med številom štipendij iz združenih sredstev in kadrovske štipendije je že 81 % v korist kadrovske štipendije, kar presega republiško razmerje.

V šolskem letu 1988/89 prejmeta pri skupnosti za zaposlovanje štipendijo iz združenih sredstev 102 učenca in sicer za III. in IV. stopnjo izobraževanja 26, za V. 53 učencev, za VI. stopnjo 9 študentov (pedagoški poklici, višja upravna šola, likovna akademija), za VII. stopnjo (filozofska fakulteta, medicina) pa 14 študentov. V tem letu prejema 168 učencev in študentov razliko h kadrovske štipendije. Enajst učencev prejema štipendijo za nadarjene učence na V. stopnji usmerjenega izobraževanja (7 v naravoslovni usmeritvi, 2 v ekonomski, 1 v družboslovni in 1 v farmaceutski usmeritvi).

Morda še podatek o tem, koliko štipendistov imajo v posameznih delovnih organizacijah: Inles skupno 106, Riko 259, ITPP 9, Pletenina 12, BPT Loški potok 5, KZ Ribnica 2, Donit 6, Evrotrans 16, Merkator Jelka 21, skupščina občine 2, skupno torej 438 kadrovske štipendije.

Zaposlovanje

Letos je pri zaposlovanju v ribniškem gospodarstvu prišlo do pomembne spremembe. Če se je prejšnja leta zaposlovanje večalo mimo planskih ciljev, se je letos upočasnilo.

V obdobju januar-marec letos v primerjavi z enakim obdobjem lani se je število zaposlenih v gospodarstvu v Sloveniji zmanjšalo za 1,9 % (v Ribnici povečalo za 0,5%), v negospodarstvu Slovenije + 0,5% (v Ribnici – 3,4%), skupno število zaposlenih se je v tem času v Sloveniji zmanjšalo za 1,5%, v Ribnici pa povečalo le za 0,1%. V naši občini je bilo v gospodarstvu v obdobju januar–marec letos zaposlenih skupno 4237 delavcev (lani 4217), v negospodarstvu 426 (lani 441), skupno pa je le pet več zaposlenih.

Na samoupravni interesni skupnosti za zaposlovanje v Ribnici je bilo marca letos prijavljenih 88 brezposelnih ljudi, od tega 43 žensk. To predstavlja 1,89% vseh zaposlenih v občini, marca 1988 je bilo nezaposlenih 1,50% in marca 1987 1,24%. Za primerjavo: brezposelnost se je od marca lani do marca letos povečala v Ribnici za 20,5%, v Sloveniji za 35,2 %, stopnja brezposelnosti v SRS pa je letos 3,3% (v Ribnici 1,89%). Podatki seveda kažejo, da se je nekaj brezposelnih od marca že zaposlilo, nekaj brezposelnih pa je seveda prijavljenih na novo.

Drobno gospodarstvo

Drobno gospodarstvo – obrt je v srednjeročnih občinskih razvojnih načrtih dovolj podrobno in širokopotezno opredeljeno, s tem da vemo, da je drobnopodjetništvo še kaj več kot po starem opredeljena obrt. V zadnjih dveh letih je v naši družbi prišlo do pomembnejših premikov in sprememb v gledanju na to vejo gospodarstva, ki se med drugim kaže tudi v drugačnem pojmovanju lastnine. Zasebna lastnina ni več ideološki bavljav, kakor je bila desetletja dolgo, pač pa ji tudi ideologija vedno bolj priznava pomembne ekonomske kategorije: odgovornost, produktivnost, podjetništvo in podjetnost ipd. Drugačno pojmovanje zasebne lastnine se kaže tudi v novejši zakonodaji. S tem v mislih je treba obravnavati tudi stanje in predvsem možnosti razvoja obrti – drobnega gospodarstva v naši občini. In kakšno je stanje?

Družbeni proizvod od obrti v DP občine se je od leta 1985, ko je znašal 2,8%, zmanjšal v zadnjih dveh letih na 2,6%, ustvarilo pa ga je 6,8% vseh zaposlenih (obrtnikov in njihovih delavcev). Pri tem pa ne smemo pozabiti, da prav v tem času naše gospodarstvo izredno uspešno posluje in so odstotki obrtniškega deleža prav zato manj opazni, vendar prav tako pomembni. V podatke niso všteti samostojni kmetovalci in izdelovalci domače obrti (okrog 460).

Število zasebnih obratovalnic se je lani nekaj znižalo (na 151), vendar je povprečno še vedno nad republiškim povprečjem glede na število prebivalcev. Beležimo izrazito rast prodaje na drobnopodjetniško, kar je omogočila nova obrtna zakonodaja. Letos bomo v občini dobili še tri nove zasebne prodajalne, kar je z vidika konkurenčnosti dobrodošlo. Manj zadovoljni smo lahko z naraščanjem števila kovinskih obratovalnic, čeprav prav ta stroka v Ribnici prednjači. Nujno bo treba kaj več storiti pri razvoju kooperacijskih odnosov v občini. Večji padec pa je opazen pri obratovalnicah lesne stroke, pri čemer je treba upoštevati splošen težavni položaj lesne stroke, sorazmerno starost delavcev na tem področju in nerešen status izdelovalcev domače obrti.

V zadnjih dveh letih so bile poleg poslovne enote Prevoz ustanovljene še tri obrtne zadruge. Od teh je ena žal že neslavno končala svojo pot (Ripoza). Lahko pričakujemo ustanavljanje novih podobnih enot, podjetij in družb, kakor jih že ali pa jih bo omogočila nova zakonodaja.

Več problemov je s prostori za obrtne dejavnosti. Nekaj naj bi odpomogla obrtna cona v okviru zazidalnega načrta, nekaj prostorov za obrtne dejavnosti pa se pričakuje tudi ob revitalizaciji starega dela Ribnice. Žal so v »kareju« ceñe bodočih poslovnih prostorov take, da vnaprej odbijajo možne kupce.

Gospodarjenje 1989

Fizični obseg industrijske proizvodnje v prvih petih mesecih letos se je glede na enako lansko obdobje v občini zmanjšal za 13%. Glede na izredno visoko proizvodnjo v preteklem letu letos tudi ni pričakovati pomembnejših preseganj lanskih dosežkov.

Tudi **obseg zunanjetrgovinske menjave** v prvih štirih mesecih letos je v primerjavi z enakim lanskim obdobjem manjši. Ribniško gospodarstvo je v štirih mesecih letos izvozilo po podatkih NB za 12,8 milijonov dolarjev blaga in storitev, od tega na konvertibilno področje za 3,8 milijona dolarjev ali za dobrih 14 odstotkov več kot lani. Glede na trenutni manjši klirinški izvoz je celoten izvoz padel za dobrih 35 odst., vendar bo izpad v naslednjih mesecih nadoknaden.

S konvertibilnega področja smo v občini v tem času uvozili za 1,9 milijona dolarjev, s klirinškega pa za 628.000 dolarjev. Skupni uvoz je za poldrugi odstotek manjši od lanskega. Celoten uvoz ribniško gospodarstvo več kot petkrat pokriva z

izvozom, klirinškega celo za preko štirinajstkrat. Največji izvozniki in uvozniki so Riko, Inles, Evrotrans.

Število zaposlenih se je (statistično) v prvih treh letošnjih mesecih v primerjavi z enakim lanskim obdobjem zmanjšalo za 1,1 odst. V gospodarstvu za 0,8 odst. (50 delavcev) in v negospodarstvu za 3,6 % (16 delavcev).

Produktivnost se je glede na manjši obseg industrijske proizvodnje v prvih treh mesecih primerjalno z lanskim enakim obdobjem zmanjšala za 19,1 indekso točko.

Osebnih dohodki v ribniškem gospodarstvu v tem času so bili pod slovenskim povprečjem. Povprečni OD na delavca v ribniškem gospodarstvu je znašal 1.787.364 din (v negospodarstvu 1.910.498). V negospodarstvu osebni dohodki za 25 odst. počasnije naraščajo kot v gospodarstvu. V tem obdobju so se realno zmanjšali OD v ribniškem gospodarstvu za 13,1% in v negospodarstvu za 19 odstotkov.

V prvih štirih mesecih letos je bilo v občini evidentiranih 11.995 milijonov din plačil za **gospodarske in negospodarske investicije**, kar je za 247 odst. več kot v enakem lanskem obdobju.

Za financiranje **splošne porabe** je bilo prve štiri mesece letos plačanih 2.686 milijonov din ali 266 odst. več kot lani. Vplačila v letošnjih prvih štirih mesecih so bila za 197 odst. višja od povprečnih vplačil lani.

Za financiranje **skupnih družbenih potreb** je bilo ta čas razporejenih 22.988 milijonov din ali 210 odst. več kot lani.

Še nekaj drobnih zanimivosti z nekaterih področij, kako se urednice srednjeročni načrt v tem letu:

V pripravi je predlog **zazidalnega načrta za Hrastje** (od Lepovč proti D. Lazom), osnutek prostorsko izvedbenega akta bo naredil septembra.

V izdelavi je **zazidalni načrt Riko – ind. cona**. Zbirajo se soglasja in pogoji. Osnutek naj bi bil pripravljen za sprejem na skupščini septembra.

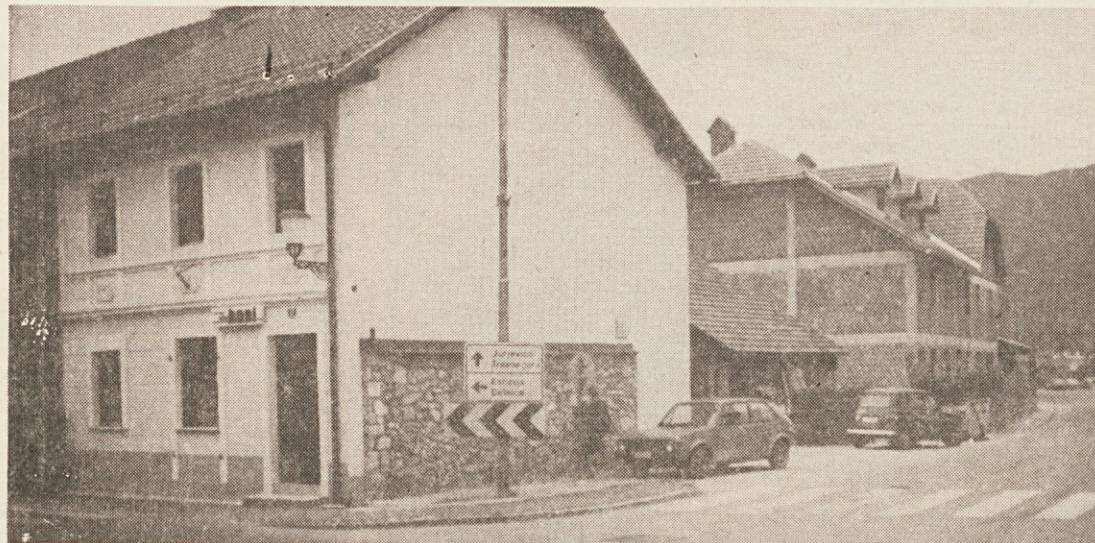
Lokacijski načrt za obvoznico še ni naročen, ker še ni dokončno potrjena ena od možnih variant.

Lokacijska dokumentacija telefonskega omrežja KS Ribnica je izdelana, manjkajo še soglasja lastnikov zemljišč, po katerih bo potekal kabel.

Pripravljalna dela za **gradnjo čistilne naprave** v Ribnici se bodo začela junija ali julija. V postopku je izdaja gradbenega dovoljenja.

Sanacija **deponije odpadkov** v Mali gori je delno opravljena, dokončno pa bo smetišče urejeno in zasuto po izgradnji skupnega medobčinskega smetišča v občini Kočevje.

Regulacije Bistrice med mostom v kasarno in mostom v Goriči vasi je predvidena prihodnje leto. Območna vodna skupnost trenutno pripravlja strokovne odločitve.

V eni prejšnjih števil Rešeta smo pohvalili adaptacijo hiše na Šeškovi 33 v Ribnici (vogal Šeškova – Urbanova ulica), v kateri je od junija tudi zasebna trgovina s prehrabrenimi artikli HANI (Henigman Anica). Od Ljubljanskega regionalnega zavoda za spomeniško varstvo smo v začetku maja dobili dopis, v katerem se strokovno ne strinjajo z našim mnenjem o lepi obnovi hiše, češ da ni bila opravljena v skladu z željami in zahtevami spomeniškega varstva, kar je bilo zapisano tudi v gradbenem dovoljenju (presvetla fasada, okna v nadstropju in v pritličju v lokalu, vhodna vrata niso v skladu z zahtevami spomeniškega varstva. Itd.) Ribničanom zavod priporoča, naj prihodnjih obnov stavb v središču Ribnice ne načrtujemo in izvajamo po tem »zgledu«. Vseeno, hiša je obnovljena, lastnik pa nam je dejal, da od spomeniškega varstva, sploh od družbe, razen zahtev, kako naj bo kaj narejeno, ni dobil nobene pomoči. Menda je res tako. Drugje bi verjetno ob zahtevah družba tudi kaj primaknila k prenovi, kdo ve.

Sicer pa v ozadju vidimo že del novega »kareja«, novo stavbo ob Urbanovi ulici. V prenovljenem »kareju« med Šeškovo, Urbanovo ul., Gallusovim nabrežjem in Cesto na Ugar bo več novih, sodobnih lokalov (ki so žal zelo dragi), v etazah pa okrog 12 prijetnih stanovanj. Stanovanja naj bi bila vseljiva predvidoma še letos. Več težav ima izvajalec del novomeški Pionir z oddajo lokalov.

Zaposlenost v združenem delu občine Ribnica

Uvodoma lahko povemo, da je v letošnjem letu pri zaposlovanju v ribniškem združenem delu do pomembne spremembe. Medtem ko smo vrsto preteklih let ugotavljali veliko povečevanje števila zaposlenih mimo planskih ciljev, saj se je v lanskem prvem trimesečju število zaposlenih povečalo za 9,1 % glede na predlansko enako obdobje, ugotavljamo, da se je zaposlovanje upočasnilo.

V obdobju januar – marec 1989 je bila zaposlenost v združenem delu SR Slovenije 1,5% pod enakim lanskim obdobjem (v gospodarstvu za 1,9 % nižja in v negospodarstvu za 0,5 % višja). Zaposlenost v združenem delu v občini Ribnica v obdobju januar – marec 1989 je za 0,1 % nad enakim lanskim obdobjem (v gospodarstvu za 0,5 % višja in v negospodarstvu za 3,4 % nižja).

V Sloveniji je prišlo do zniževanja zaposlenih predvsem zaradi manjše zaposlenosti v gospodarstvu. V Ribnici pa je večja zaposlenost v gospodarstvu vplivala na rahlo povečanje zaposlenih v obdobju. Iz primerjave meseca marca letos z enakim mesecem preteklega leta pa že opazimo tudi v Ribnici negativne stopnje rasti zaposlenosti tako v gospodarstvu kot negospodarstvu.

TABELA 1: Zaposlenost v združenem delu občine Ribnica in SR Slovenije

	stopnje rasti v %			
	januar-marec 1989		marec 1989	
	januar-marec 1988	marec 1988	SRS	Ribnica
skupaj	-1,5	0,1	-1,4	-0,5
gospodarstvo	-1,9	0,5	-1,8	-0,2
negospodarstvo	0,5	-3,4	0,5	-3,6

VIR: Statistični zavod SR Slovenije

V skupnem številu zaposlenih v Ribnici pomeni to 25 zaposlenih manj v marcu 1989 glede na marec 1988 (od tega v gospodarstvu 9 manj in v negospodarstvu 16 manj zaposlenih).

TABELA 2: Brezposelni v marcu 1989

	SRS	Ribnica
– število	26.851	95
– rast od marca 1988 v %	35,2	30,1
– stopnja brezposelnosti v %	3,3	1,96

VIR: Skupnost za zaposlovanje

Prostor za Oničevo hišo v Ribnici – zdaj zasilno parkirišče in večnamenski prostor. Po načrtu naj bi tu zrastle novi objekti z lokali, stanovanji, v nadaljevanju od policije proti mostu v vojašnico pa tudi sodobno avtobusno postajališče. O tem smo že pisali kakor tudi o zapletu z župniščem okrog vključitve dela cerkvenega zemljišča v to načrtovanje. Zaplet je v vsestransko zadovoljstvo že razrešen, do uresničitve načrtovanega v celoti pa bo preteklo tako in tako še precej časa. V prvi fazi (morda že letos?!) naj bi namesto stare Oničeve hiše zrasel objekt oziroma prvi del celotnega kompleksa, kjer naj bi bili med drugim tudi prostori Ljubljanske banke, SDK in Zavarovalne skupnosti. Potem bo tudi ta del Ribnice lepši in vreden temeljitejšega ogleda.

Na Skupnosti za zaposlovanje v Ribnici je bilo marca letos prijavljenih 95 brezposelnih delavcev, od tega 52 žensk. To predstavlja 1,96 % vseh zaposlenih v združenem delu občine Ribnica (marca lani 1,50 % in predlani 1,24 %).

Glede na primerjano situacijo v Sloveniji ugotavljamo, da je stopnja brezposelnosti v Ribnici manjša.

Fanči Tekavec

Razdelitev oziroma poraba družbenega proizvoda v obdobju januar–marec 1989

(V primerjavi z rastjo cen za enako obdobje v občini Ribnica)

V informaciji podajamo porabo družbenega proizvoda v občini Ribnica, ki sledi rasti inflacije in dosega takšne vrtooglave rasti, kot jih v preteklih obdobjih nismo pričakovali. Tako so številčne rasti prikazane v naslednji tabeli.

TABELA 1:

	SRS	Ribnica
– cene proizvajalcev v industriji	445,2	
– cene na drobno	346,0	
1. Gospodarske investicije	471,4	244,9
2. Izplačani neto OD v gospodarstvu	236,0	215,17
3. Prihodki sploš. in skupne porabe	253,1	164,1

VIR: Statistični bilten SDK

Plačila za gospodarske investicije v Ribnici so znašala v obdobju januar–marec 1989 9.649 mio din oz. nominalno 244,9 % več kot v enakem lanskem obdobju (negospodarske investicije 120 mio din, letni porast 135,1 %).

Plačila za splošno in skupno porabo v Ribnici so znašala v prvih treh mesecih 16. 187 mio din oz. nominalno 164,1 % več kot v enakem lanskem obdobju.

Rast osebnih dohodkov se je v marcu povečala, vendar kot je razvidno iz tabele 2, znaša v gospodarstvu realni trimesečni padec osebnih dohodkov 13,1 % in v negospodarstvu 19,0 %.

Tako iz tabele 1 lahko razberemo, v kako kritični situaciji so družbene dejavnosti in proračun, saj bi bilo pričakovati, da je tako kot v SR Sloveniji rast prihodkov skupne in splošne porabe večja od rasti izplačanih neto osebnih dohodkov v gospodarstvu.

TABELA 2: Osebni dohodki v marcu 1989

RIBNICA	Znesek marec 89	nomin.rast marec 1989 marec 1988	stopnja rasti v %	
			marec 89 marec 88	realna rast jan.–mar.89 jan.–mar.88
Skupaj	2.276.422	316,4	-10,7	-13,7
Gospodarstvo	2.280.543	321,7	-9,6	-13,1
Negospodarstvo	2.235.536	269,8	-20,7	-19,0
SR SLOVENIJA				
Skupaj	2.341.918	350,3	-3,5	-6,2
Gospodarstvo	2.293.978	356,2	-2,2	-5,3
Negospodarstvo	2.582.662	324,3	-9,0	-10,0

VIR: Zavod SRS za statistiko, RAD-1 služba

Vzrok za nastalo situacijo lahko iščemo v prehodu izplačevanja osebnih dohodkov v dveh delih in obračunu prispevkov ob zadnjem dvigu sredstev za izplačilo osebnih dohodkov, ki pa jih v SDK vnovčijo v 8 dneh po predložitvi, vendar pred dvigom sredstev za prvo izplačilo osebnih dohodkov za naslednji mesec. V letošnjem letu so zaradi nastalega manjka sredstev prešle na izplačevanje osebnih dohodkov v dveh delih že SIS za družbene dejavnosti, ZTKO, Center za socialno delo ter upravni organi občine Ribnica. V kolikor pa se bo takšna situacija nadaljevala, obstaja možnost, da bodo morale temu slediti tudi druge družbene dejavnosti.

Fanči Tekavec

Obrtno združenje Ribnica

Hiša sredi Ribnice nasproti delavske univerze, v kateri je med drugim tudi obrtno združenje

Veliko občanov Ribnice najbrž ne pozna ali pa le približno ve, da se obrtno združenje ukvarja z obrtjo ali kot drugače rečemo, z drobnim gospodarstvom.

Na tem mestu bi se radi podrobneje predstavili, kakšna organizacija smo in kaj delamo.

Obrtno združenje je bilo pod tem nazivom ustanovljeno v januarju leta 1979, pred tem pa so obrtniki delovali v društvu obrtnikov. Po Statutu je Obrtno združenje Ribnica temeljna samoupravna organizacija, v katero se obvezno združujejo delovni ljudje, ki na podlagi obrtnega zakona samostojno opravljajo gospodarsko dejavnost kot redni poklic s sredstvi v lastnini občanov ter zadruga in druge oblike združenja dela in sredstev, ki so jih ustanovili delovni ljudje.

Združenje se povezuje z drugimi občinskimi združenji v Zvezo obrtnih združenj Slovenije, preko Zveze pa sodeluje združenje v upravljanju Gospodarske zbornice Slovenije. Na kratko lahko rečemo, da je združenje s svojimi člani – obrtniki del zborničnega sistema.

Pomembnejše naloge in področja delovanja združenja so:

- pospeševanje dela in poslovanja članov in razvoj dejavnosti, katere opravljajo,
- ustvarjanje pogojev za povečanje storilnosti in izboljševanje delovnih pogojev, v katerih delajo člani in njihovi delavci,
- dajanje mnenj, pobud in predlogov za izdajanje zakonov in drugih predpisov s področja dejavnosti samostojnega osebnega dela, ki se opravljajo na podlagi obrtnega zakona zlasti glede davčne politike, urbanizma, trga in cen,
- oblikovanje ustreznih oblik bančnega in drugega kreditiranja za osnovna in obratna sredstva,
- nudenje raznih oblik svetovalske, inštruktažne, pravne in druge

pomoči ter storitve za svoje člane ter za to potrebnih služb,

– informiranje in obveščanje članov o gospodarskih gibanjih, predvsem pa o spremembah raznih zakonskih predpisov, ki zadevajo obrt.

Navedli smo le važnejše naloge, sicer pa združenje sodeluje z občinskimi in drugimi organi na vseh področjih družbenopolitičnega življenja.

Organ upravljanja združenja sta skupščina in izvršilni odbor, za kontrolo dela in poslovanja pa je zadolžen nadzorni odbor. Člani združenja volijo organe upravljanja na zborih, predstavljajo pa tudi delegatsko bazo za volitve delegacije samostojnih obrtnikov v zbor združenega dela občinske skupščine in v skupščine samoupravnih interesnih skupnosti.

Obrtno združenje Ribnica je do leta 1983 delovalo precej volontersko s honorarnim tajnikom, nato pa so zaposlili rednega strokovnega delavca – tajnika združenja. Ta zastopa združenje v premoženjskih in drugih pravnih poslih, skrbi za izvedbo sklepov organov in teles združenja, za organizacijo, delovanje in skladnost dela organov združenja. Tajnik tudi vodi in usmerja strokovno službo združenja in skrbi za zakonitost, ekonomičnost in uspešnost dela strokovne službe.

Obrtništvo se je vseskozi po vojni tretiralo kot nekakšen ostanek kapitalističnega sistema in se je moralo krepko boriti za svoje pravo mesto v socialistični družbi.

Tudi obrtniki v občini Ribnica so delovali v podrejenem položaju in nekateri posamezniki so začutili potrebo, da se organizirajo skupaj, ker bodo tako lažje dosegali in ureničevali skupne interese.

Tako so leta 1979 kupili starejšo hišo na Vrvarski 3, to je bivša Šmalčeva hiša, ki stoji v centru Ribnice. Z dodatnim prispevkom in posojilom Zveze obrtnih združenj Slove-

nije so hišo adaptirali in jo leta 1983 tudi uradno otvorili. Tedaj je bila organizirana tudi prva predstavitev obrtnikov in razstava njihovih izdelkov, izdana je bila priročna brošura o obrti v Ribnici, obrtniki pa so razvili tudi prapor.

Opravljeno je bilo veliko delo in ustvarjeni vsi pogoji za organizirano delovanje obrtništva v občini. Hiter pregled petletnega obdobja po otvoritvi nam kaže, da obrtništvo zavzema vse pomembnejšo vlogo v gospodarskem sistemu, prisotno pa je tudi na drugih področjih občinskega življenja.

Ob drugi priliki vam bomo razložili nekatere značilnosti dela združenja, predstavili kaj vse delajo in proizvajajo ribniški obrtniki (200 jih je), podrobneje pa bi predstavili samo hišo Obrtnega združenja.

Z adaptacijo smo v hiši pridobili precej prostorov. Ker v Ribnici letih manjka, jih dajemo v najem, tako da imamo v hiši že mali obrtni center.

V hiši posluje avtoprevozniška zadruga »Prevoz«, ki pokriva občini Ribnica in Kočevje, svojo pisarno ima odvetnik, potem je Optika, ki nudi vse optične storitve, svoj sedež ima parketar, ki polaga tudi vse ostale talne obloge, v hiši je tudi ser-

Na Bregu ob Gorenjski cesti je v srednjeročnem planu predvidena izgradnja obrtne cone. Pred izdelavo projekta zazidalnega načrta bi se želeli dogovoriti z interesi o tipu obrtne cone. V coni se predvideva izgradnja proizvodnih obratov, večje servisne delavnice in stanovanjski poslovni objekti.

Interesenti dobijo informacije na Komiteju za družbeno planiranje, gospodarstvo in proračun, Gorenjska 3 – tel. 861-094 in na Obrtnem združenju Ribnica, Vrvarska 3 – tel. 861-556.

vis gospodinjskih aparatov, pralnih strojev in zamrzovalnikov, v kratkem pa je odprta tudi trgovinica »šolarček«, ki ima razne šolske in pisarniške potrebščine, pa nazadnje seveda pisarna, v kateri posluje Obrtno združenje. V hiši je tudi večji prostor, ki služi kot sejna soba za sestanke, seminarje, tečaje in druge aktivnosti.

V Ribnici, maj 1989

Pavle Hočevar

šolarček

Prikupen lokalček s papirnimi izdelki, namenjen predvsem šolarčkom z raznimi šolskimi potrebščinami, pa tudi za vas malo starejše se bo kaj našlo:

Kaj torej?

Razni spominki, darilca, embalaža, dotisk v zlatu in sito tehniki in fotokopiranje.

Delovnim organizacijam, zasebnikom, občanom pa nudi tudi grafično pripravo za tisk, tisk etiket, tiskovin in embalaže.

Kje?

Verjetno še niste slišali za Vrvarsko ulico v Ribnici, kje stoji stavba obrtnega združenja v Ribnici v centru pa gotovo že veste.

Oglasite se, morda boste našli kaj zase!

Volitve v Zvezi komunistov

Kdo bo?

Med aktualne politične zanimivosti sodijo tudi sklepi o predčasnih – rednih kongresih ZKS, ZKJ in ZK ostalih republik. Seveda to niso zanimivosti za vse občane, mogoče niti ne za čisto vse komuniste. Pri tem je po svoje zanimivo že to, da nekatere ljudi motijo »partijski prepriki« na sejah CK ZKJ. Zanimivo je namreč to, ker nikakor ni nujno, da gledalce TV to moti, saj ima večina televizorjev več kanalov, vsak pa ima gotovo to lastnost, da ga je mogoče tudi ugasniti. To je dobro vedeti že zato, ker se obeta še kakšna »žaloigra« s seje CK ZKJ. In naj kar bodo tudi na TV, kajti: ali je bilo prej bolje, ko je bilo vse za zaprtimi vrati. Zahtevajmo še večjo javnost dela političnih teles in jo hkrati tudi sprejemajmo.

Največja zanimivost, ki izhaja iz sklepov o sklicu kongresov ZK, pa je v tem, da volitve v ZKS in seveda tudi v občinskih organizacijah ZK ne bodo več sovpadale z volitvami v drugih družbenopolitičnih organizacijah in družbenopolitičnih skupnostih.

Gre za dva vidika:

1. Ker bo s tem vsaj oteženo tisto, kar občani pogosto ob volitvah očitajo – vrtenje istih ljudi na občinskih političnih funkcijah;
2. seveda pa je predvsem zanimivo, kakšna bo kadrovska zasedba organov občinske organizacije ZK?

To pot bo praksa pred teorijo in normativi, saj veljavni statut čaka na bistvene spremembe. Načrtovalci in pisci sprememb statuta ZK pa se ne znajdejo najbolje, kar je razumljivo, ker bo šlo za temeljito predrugačenje tega akta. Prihaja do časovne stiske in je zato občinskim organizacijam ZK prepuščeno, da izberejo ljudi, ki se jim pač zdijo najbolj primerni. Kako pa naj to izvedejo, je več ali manj prepuščeno organizacijam samim. Obvezujejo zgolj splošna temeljna določila.

Na OK ZKS Ribnica smo se odločili, da naj se vsi člani ZK v Ribnici sami referendumsko odločijo o zasedbi najpomembnejših funkcij v občinski organizaciji ZKS Ribnica med **več kandidati**.

Tako se bodo odločili:

- za enega od dveh kandidatov za predsednika OK ZKS Ribnica,
- in za enega od štirih kandidatov za sekretarja P OK ZKS Ribnica (profesionalno zaposlen).

– in med 38 kandidati za 15 mest v OK ZKS Ribnica.

K temu je potrebno še dodati, da je glasovanje praviloma tajno, da je mogoče glasovati tudi proti vsakemu od kandidatov ali pa predlagati tudi druge kandidate.

Do kandidatov smo prišli z evidentiranjem v vseh OO ZK in z razgovori s predlaganimi o pogojih in principih kandidiranja. Kandidati so predstavili članstvu tudi svoje poglede na predloge operativnega vodenja organizacije. To niso neki »programi«, ker približno vemo, kaj in kako.

Nadaljnja novost je tudi v odpiranju možnosti, da izbran kandidat vpliva na sestavo organov, na čelo katerih je izvoljen. Princip delovanja organizacije se bo tako razširil s sedaj predpisane – od pobude OO ZK kot temeljnega principa – k delovanju občinskih organov ZK v modernem projektne smislu, ko baza indicira vplive političnega delovanja svoje organizacije v njenem okolju in z ozirom na to verificira delo svojih vodilnih organov. Ali pa ne! Seveda deluje aktivno politično tudi naprej samostojno.

Glavna ideja novega kadrovanja se uresničuje, saj je več kot očitno, da je člani tak kadrovski postopek pritegnili. Prvič se je zgodilo v zadnjih nekaj letih, da so prav vse osnovne organizacije ZK v občini izvedle evidentiranje. Takoj po predlaganju kandidatov je stekel tudi postopek verificiranja, ki naj bi bil zaključen do začetka junija 1989.

Vsi člani ZK ali vsekakor večina so bili seveda seznanjeni s postopkom in predvsem s kandidati. Zainteresirani občani oziroma bralci Rešeta naj nam ne zamerijo, da tu ne bomo objavili imen vseh kandidatov. Ne gre za to, da bi bila to naša stvar, ki naj nikogar drugega ne briga. Nasprotno! Je le preveč imen, predvsem pa zato, ker vsi pač ne bodo mogli biti potrjeni. In ravno za to gre – kdo bo in ne kdo ne bo. Z vsem spoštovanjem do kandidatov, ki so se prvi spustili v toliko zahtevni politični kadrovski izbirni postopek, objavljamo le imena kandidatov za:

- predsednika OK ZKS Ribnica – kandidata sta: Milan Bavdek in Lado Orel
- za sekretarja P OK ZKS Ribnica – kandidati so: Janko Debeljak, Stane Hafnar, Prvin Lavrič, Vinko Mlakar.

M. Nosan

Predsednik Orel, sekretar Debeljak

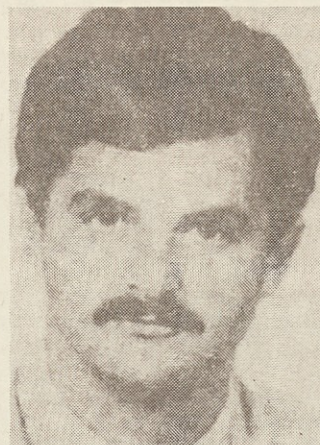
Dne 30. junija je bilo s programsko volilno konferenco občinske organizacije zveze komunistov Ribnica (seja je bila v Sodražici) zaključeno več mesecev trajajoče partijsko iskanje najboljših kadrovskih in drugih rešitev za naslednje obdobje. V predvolilnih postopkih so sodelovale vse osnovne organizacije in velika večina njihovih članov.

Na sejah osnovnih partijskih organizacij je o prihodnjem vodstvu občinske organizacije zveze komunistov (predsednik, sekretar, člani komiteja in predsedstva, nekatere komisije) glasovalo 245 članov zveze komunistov, glasovalo jih ni 109, sedem se je glasovanja vzdržalo, dva sta predlagala druge kandidate, eden je bil proti.

Za evidentiranega možnega kandidata za predsednika občinske organizacije zveze komunistov Milana Bavdka je glasovalo 73, za Lada Orel pa 161 članov ZK v osnovnih organizacijah. Možni kandidati za sekretarja občinske organizacije ZK (profesionalna funkcija) so dobili naslednje število glasov: Janko Debeljak 105, Stane Hafnar 36, Prvin Lavrič 49 in Vinko Mlakar 44 glasov.

Na programsko volilni konferenci občinske organizacije zveze komunistov so delegati pri volitvah seveda spoštovali večinsko mnenje članstva pri glasovanju v osnovnih organizacijah. Tako bosta občinsko organizacijo zveze komunistov v prihodnje vodila:

Predsednik Lado Orel (neprofesionalno), diplomirani pravnik, odvetnik, rojen 15. avgusta 1956 v Novem mestu, sicer doma iz Kočevja, zdaj stanuje v Ribnici. Že doslej je

Lado Orel, novi predsednik občinske organizacije zveze komunistov Ribnica.

bil član občinskega komiteja in predsedstva, član ZK je od leta 1973. Politično aktiven je že vrsto let v mladinski organizaciji in v zvezi komunistov. Trenutno je tudi predsednik skupščine izobraževalne skupnosti občine Ribnica.

Sekretar predsedstva Janko Debeljak (profesionalna funkcija), lesarski tehnik iz Loškega potoka, roj. 5. maja 1955, zadnja leta tajnik krajevne skupnosti Loški potok. Član ZK je od leta 1974, je rezervni oficir. Vrsto let že aktivno deluje v družbeno političnih organizacijah (mladina, ZK, SZDL) in samoupravnih organih, prej na Inlesu, potem v krajevni skupnosti in v občini. Je tudi član občinskega izvršnega sveta.

Glede na zapletene politične razmere novega partijskega vodstva v občini ne čakajo lahki časi. Po drugi strani pa lahko z ustvarjalnim in trdim delom urdi ugled zveze komunistov med občani in kar največ prispeva pri nadaljnjem gospodarskem razvoju naše občine. To pa je tudi nekaj!

Kakšna SZDL

Res je, občinska SZDL si vedno pogosteje zastavlja vprašanja sama o sebi, kakor je na teh straneh nekje že zapisano. Novi časi, nove družbene in družbenopolitične razmere, nova videnja naše prihodnosti in razvoja do nje vedno pogosteje postavljajo eksistenčna vprašanja pred vse družbenopolitične organizacije. Kaj hočemo, novi izzivi novih časov.

Vodstvo občinske konference socialistične zveze je pismeno povprašalo 15 naključno izbranih občanov naše občine, kaj menijo o domači socialistični zvezi in kaj svetujejo za hitrejši in celovitejši razvoj organizacije, da bi končno postala resnična družbenopolitična organizacija vseh delovnih ljudi.

Žal je SZDL od petnajstih občanov, povabljenih k skup-

nemu razmišljanju dobila le tri odgovore, enega ustno, dva pismena. In kaj menijo o zadevi ljudje, ki se jim je zdelo vredno nekaj malega o SZDL razmišljati?

Stane Škrabec, direktor Rika, priča velikih delovnih obveznosti ni utegnil zapisati svojih razmišljanj, ustno pa je povedal, da socialistična zveza v naši občini uspeva vsaj za silo »pokrivati« večji del področij svojega delovanja. V prihodnje mora biti še bolj fleksibilna, svoje delovanje mora še bolj prilagoditi novim razmeram, nuditi vso pomoč delovanju novo nastajajočih zvez in gibanj. Pojavljanje novih zvez in gibanj je razumljivo, saj smo ljudje različni, vsak pa ima lahko (in mora imeti) svoj lasten pogled na vsako stvar. SZDL naj bi različnost pogledov, mnenj in pristopov predvsem usklajevala in pomagala aktivno-

sti in akcije uspešno zaključevati.

Stanko Lovšin iz Gašpinovega, Slemena, dolgoletni družbenopolitični delavec, je zapisal, da je SZDL po njegovem dovolj uspešna, najbolj opazna pa je med ljudmi na terenu, posebno ob posameznih konkretnih akcijah. Učinkovita je tudi zato, ker usklajuje in spodbuja delovanje ostalih DPO in društev. V prihodnje naj bodo krajevne organizacije še bolj povezane s svojim članstvom – občani, katerim naj pomagajo reševati konkretne vsakodnevne probleme. Občinska organizacija naj tudi poskrbi, da bodo občinski upravni (in drugi) organi občanom izvrševali njihove pravice pravočasno in pošteno.

Maks Ipavec, župnik v Ribnici, težje ocenjuje konkretno delo naše SZDL, ker šele dve leti slušbuje tu. Sodi pa, da je

naša SZDL v primerjavi s SZDL v krajih, kjer je prej služboval, bolj aktivna in delovna. Dobro je vključena v življenje ljudi naše občine, ne vegetira, ampak išče izhode iz kriznih situacij, ki zelo ogrožajo naše delovne ljudi. Za še večjo učinkovitost naj bi organizacijo vodili res izobraženi, sposobni ljudje. Šele ko bodo ključna, najodgovornejša mesta v politiki, gospodarstvu, kulturi in na drugih področjih človekovega življenja dobili res usposobljeni in nesebični ljudje, bomo hitreje prebrodili najhujše krize. No, v naši občini je že nekaj tako usposobljenih ljudi na odgovornih mestih. Po mnenju Maksa Ipavca bi morali že v zadnjih letih osnovne šole spodbujati talentirane, delavne in značajsko lepo vzgojene otroke za tiste poklice, v katerih bodo lahko veliko naredili za naš narod in ne le za svoj žep. Izredno težko situacijo v našem

narodu in domovini bo rešila le zdrava pamet, delavnost, poštenost in nesebičnost. Ali najbolj na kratko rečeno: Bodočnost našega naroda in domovine bo lepša, če bomo izpolnjevali tistih deset osnovnih božjih zapovedi, ki jih je Mojzes dobil na gori Sinaj.

Tako trije izmed petnajstih k skupnemu razmišljanju o socialistični zvezi danes in jutri povabljeni občanov. Škoda, da nam svojih ugotovitev in spoznanj niso poslali tudi še drugi. Njihova mnenja (in tudi mnenja vseh drugih) so nam še vedno dobrodošla. Upoštevati jih bomo poskušali, ko bomo načrtovali delo naše socialistične zveze v prihodnje. Se pravi, da povabilo k razmišljanju o prihodnji podobi SZDL v občini velja še vedno in za vse. Vabljeni.

F. G.

Mladostna zagnanost borcev NOV

Delegati krajevnih odborov so na letni skupščini Občinskega odbora ZZB NOV Ribnice ob prisotnosti številnih gostov izrazili kritiko vsem vodilnim politikom, ki povzročajo razprtije med narodi. Povedali so precej pikrih tudi na račun voditeljev novih zvez, ker nacionalne razprtije izkoriščajo za svoje politične namene. V nadaljni razpravi jo je slabo odnesel tudi Janša in ostali, precej kritičnih pa je bilo slišati tudi na račun novinarjev. Borce je vznemirilo tudi vse pogostejše pojavljanje zločinca Vinka Levstika v časopisih, saj je dokazano, da je preoblečen v partizana ubil vsaj šest ljudi. Konec je bilo potrebno napraviti razprtijam med Hozjanom in Nikoličem, ki mečejo slabo luč na odnose med pripadniki različnih narodov v Ribnici zaradi njihovih neporavnanih sosedskih in sorodniških računov. Val ostrih in mestoma predvsem čustvenih kritik je zajezil predsednik Republiškega odbora ZZB, ki je poudaril potrebo po toleranci do drugače mislečih, še posebej mladih: »Stari smo že okrog 70 let, pa bi bili radi še vedno mladi in o vsem odločali.«

Delegati so sprejeli naslednje sklepe in pobude:

- da občinski odbor odgovori na neutemeljeno pisanje Novaka v Mladini, da je v Jelenovem žlebu padlo bistveno manj sovražnikov kot so uradne ocene, saj je tako pisanje žaljivo tudi za občino, ki ima tega dne svoj praznik,
- da je material, ki ga je zbral Matija Maležič, pregledan in da zato ni razlogov, da bi ga ne objavili v monografiji,
- da so krajevni odbori odgovorno pristopili k zbiranju prispevkov za obnovo bolnišnice Franje,
- da bi si zdravnica Franja zaslužila spomenik v ribniškem parku kulturnikov, prav tako pa tudi dr. Oražem,
- da se sprejme program dela OO ZZB NOV Ribnica.

Stane Hafnar

Prenova sindikata in občinski svet

Občinski sindikalni svet bo v okviru Zveze sindikatov Slovenije deloval samostojno in neodvisno kot članska organizacija, se pogajal za uveljavitev interesov članstva s poslovnimi in državnimi organi na podlagi sindikalne liste, kolektivne pogodbe in drugih sindikalnih dokumentov po načelu partnerstva in konsenza, pri tem pa se ne bo izogibal različnih oblik pritiskov, če ne bo uspel s pogajanjem in institucionalno določenimi oblikami zastopanja stališč na mestih odločanja. Glede na to, da v zakonu o podjetjih vloga sindikata ni posebej opredeljena, bo sindikalni svet sindikalnim organizacijam v podjetju pomagal v zahtevah, da se v novih statutih povzamejo določbe, s katerimi se zaščitijo samostojnost in svoboda delovanja sindikata, zagotovil vpliv sindikata na odločitve, ki vplivajo na ekonomski položaj članov, omogočil pogoje za delovanje sindikalnim aktivistom, ki zaradi postavljanja zahtev sindikata ne smejo biti klicani na odgovornost in slednjič, da se zagotovi pravica sindikata, da organizira in vodi stavko brez sankcij za njene udeležence. Seveda sindikalni svet še naprej namerava zagotavljati razne ugodnosti svojim članom, od brezplačne pravne pomoči pri varovanju pravic iz dela do različnih oblik solidarnostne pomoči ter socialne in materialne zaščite presežnih delavcev.

Sindikalni svet je v skladu s temi svojimi usmeritvami najbolj ogroženim delavkam sodraške Pletenine dal enkratno finančno pomoč, hkrati pa je

v sodelovanju z izvršnim svetom pomagal odpreti perspektivo za vseh 127 zaposlenih delavk, ki se kaže v ustanovitvi novega mešanega podjetja. Na posebnem sestanku občinskega odbora sindikata delavcev v vzgoji in izobraževanju so pregledali podatke strokovnih služb SIS in ugotovili, da stvari niso tako kritične, da se bi bilo potrebno zateči k stavki, niso pa bili zadovoljni z nerednim dotokom sredstev za pokrivanje materialnih stroškov vseh treh osnovnih šol in vrtcev.

Občinski sindikalni svet so obiskali predstavniki novogoriškega sindikata, s katerimi so izmenjali izkušnje na področju kovinskopredelovalne in lesne industrije, saj imajo Novogoričani podobno strukturo proizvodnje kot Ribnica. To področje je za Ribnico zanimivo zaradi proste industrijske cone, v katero nameravajo vlagati svoj kapital tudi ribniška podjetja. Predstavniki občinskega sveta so se udeležili tudi srečanja sindikalne organizacije jeseniške Železarne in Rika, kjer so bili gostje prijetno presenečeni nad visokim družbenim standardom delavcev v Riku.

Ribniška sindikalna organizacija v sorazmerno ugodnih gospodarskih razmerah v občini še ni posegla po skrajnih metodah za uveljavljanje svojih zahtev, z angažiranjem za prestrukturiranje gospodarstva in donosno vlaganje kapitala pa namerava v tržnih pogojih gospodarjenja še naprej ščititi družbenoekonomsko in socialno varnost svojih članov.

S. H.

Počitniško delo in študentski servis

Lani junija je v prenovljenih prostorih bivše Delavske univerze začela poslovati dislocirana enota ljubljanskega študentskega servisa. V letu dni, kar smo se ločili od Kočevja, smo skušali povrniti ŠS v Ribnici zaupanje in ugled ter dvigniti nivo iz zgolj socialne na poslovno dejavnost. Rezultati so vidni in jih je mogoče izraziti v številkah in primerjavah. Lani je okrog sto študentov in dijakov zaslužiло preko ŠS dobre štiri stare milijarde din, v prvih petih mesecih letos pa že preko tri. V prejšnjih letih smo dosegali le okrog 20 % prometa kočevskega ŠS, lani smo jih dohitieli, letos pa že prehiteli. S 6% provizijo, ki jo dobi ribniška enota, naj bi pokrili administrativne stroške, nekaj denarja pa naj bi ostalo še za pokrivanje dejavnosti Centra interesnih dejavnosti mladih.

Študentski servis se je uspel afirmirati predvsem med dijaki in študenti, ki v letošnjem letu kažejo veliko večje zanimanje za delo preko ŠS kot lani. Delovne organizacije se sprejemajo na delo z napotnicami ŠS izogibajo in se pri tem izgovarjajo na veliko število svojih štipendistov, ki jih pogodba o štipendiranju obvezuje k počitniškemu delu, za katerega bodo v skladu z internimi pravilniki precej mizerno nagrajani. Večini podjetij v občini se zdi 15 000 din na uro, kolikor naj bi dobil dijak za delo med počitnicami, očitno preveč, ker bodo po izkušnjah iz prejšnjega leta sodeč raje na »črno« zaposlovali otroke svojih delavcev in jih, čeprav niso njihovi štipendisti, izplačevali z raznimi »nagradami«. Pravno preganjanje takih pojavov ima dvorezen meč, saj DO ali TOZD lahko ogovori s prenehanjem kakršnegakoli zaposlovanja mladih med počitnicami, zato je opozarjanja mladih, da se ne zaposlujejo na tak način in da se raje zaščitijo pred izkoriščanjem z napotnico ŠS, zaenkrat najbrž umestnejše.

Letos bo poseben problem postalo štirinajst ali več dnevno čakanje na izplačilo preko hranilne knjižice ŠS. S številom ur in urno postavko izpolnjena ter od šefa potrjena napotnica roma po pošti v ŠS Ljubljana, od tam po nekaj dnevih opremljena z računom, (ki upošteva provizijo) nazaj v računovodstvo DO v Ribnici, (kjer se z nakazilom na SDK ponavadi zavlčuje lahko tudi do 15 dni) in potem še nekajdnevne postopek od prejema informacije o plačilu do nakazila na hranilno knjižico študenta. Postopek bi se dalo precej skrajšati s tem, da

delovna organizacija takoj plača račun, ki ga dobi iz ŠS Ljubljana in dostavi fotokopijo od banke ali SDK potrjenega nakazila na OK ZSMS Ribnica, od koder bomo telefonično sporočili v ŠS Ljubljana, da je denar nakazan in da ga lahko nakažejo dijaku ali študentu, ki ga je zaslužil. Taisti bo lahko denar še istega dne dvignil v banki na Trgu revolucije ali na banki v Ribnici, le da bo v tem primeru morala ribniška banka sporočiti v Ljubljano številko seznama, na katerem ŠS izplačuje študenta. Postopek se s tem skrajša na dober teden, natančnejša obvestila pa bomo objavljali na oglasni deski na hodniku na Koldvorski 1 (zraven vhoda v VC Riba). Za tak način izplačevanja smo se že dogovarjali z Inlesovim dolenjevaškim tozdom, ki je pokazal največ zanimanja za zaposlovanje preko ŠS.

Vsaj formalno pripravljenost je pokazal za sodelovanje sodrški Donit, sodraške mladince naj bi zaposlil tamkajšnji Inlesov tozd, nekaj pripravljenosti za zaposlovanje je pokazala DSSS na Inlesu, Inlesov tozd Ribnica pa ima še vedno predsodke pred zaposlovanjem mladine preko ŠS. Sem ter tja se bo pojavila kakšna zaposlitev za poštarja, na Petrolo in podobno, kar pa, kot se bojimo, še zdaleč ne bo dovolj za zaslužka željno ribniško mladino. Na tem mestu zato ponovno obveščamo obrtnike-kooperante, naj izkoristijo možnost zaposlovanja svojih otrok in druge mladine preko ŠS, saj je ta zaslužek prikazan kot materialni strošek in zato neobdavčen. Naprošamo tudi vse delovne organizacije, da na OK ZSMS sporočajo potrebe po zaposlitvi dijakov in študentov, da jih bomo sprti obveščali

preko oglasne deske.

Študente, dijake in brezposelne pa obveščamo, da študentski servis obratuje zanje vsak ponedeljek, sredo in petek od 18.-20. ure, informacije pa lahko dobijo vsak dan dopoldne na OK ZSMS Ribnica, Šeškova 14 (tel. 861-067) in na oglasni deski. Priporočamo jim tudi, da si zaradi velikega povpraševanja poizkusijo delo najti sami ali preko staršev in sorodnikov in da se pridejo v ŠS samo včlaniti in po napotnico. Za vpis v ŠS morate imeti osebno izkaznico, dve sliki, 1000 din in indeks ali potrdilo o šolanju, za podaljšanje vpisa pa boste izpolnili samo podoben formular kot pri vpisu.

Dela preko študentskega servisa med letošnjimi počitnicami najbrž ne bo za vse, zato bo potrebno veliko večje sodelovanje med vsemi zainteresiranimi. S. H.

Slovenska pomlad, ZSMS in alternativa

O svojem mestu in vlogi se sprašuje tudi mladinska organizacija. Pomlad sodrških mladincev je zatrl avtoritarni hišnik poslopja krajevnega urada, ki ni mogel prenašati hrupnih in pozno v noč trajajočih »sestankov«. Pod ključem so se znašli prostori dolenjevaške mladine, ki jim kljub velikim ambicijam ni uspelo pomesti najprej za sabo. Ribniške pomladi, ki sta jo organizirala OK ZSMS in podružnica SKZ v podporo Janši in ostalim fantom, pa ni zatrla represija oblastnikov niti zgrešena organizacija, temveč državljanska pasivnost Ribničanov, ki sta ji deloma botrovala prva spomladanska opravila na poljih in plačilni dan na Riku. Kljub temu je peščica udeležencev okrogle mize na temo ZSMS in slovenska alternativa imela priložnost slišati iz ust Gregorja Golobiča in Zorana Thalerja, da je mesto ZSMS v alternativni organizacije (novih zvez) in alternativni uradni politiki (ZK, SZDL). Tako mesto si je

določila pri sestavljanju skupne Slovenske politične deklaracije, ki še ni zagledala svetlobe dneva, ker je njeno nastajanje zavrla objava Majniške deklaracije, ki jo ZSMS ni podpisala. ZSMS se od alternativnih zvez razlikuje po tem, da se zavzema za človeka kot političnega državljanca z vsemi državljanskimi pravicami in svoboščinami, pri tem pa je pravica do nacionalne suverenosti le ena izmed drugih enako pomembnih pravic in svoboščin. Alternativa poudarja, da je nacionalna suverenost predpogoj za realizacijo vseh ostalih, s tem pa se ne razlikuje bistveno od političnih opredelitev slovenske uradne politike. ZSMS k temu dodaja le: Janšo je zaprla slovenska policija.

Beseda je dala besedo, in če bo le ta meso postala, bo ob, z ali proti ZSMS za razgibanje okostenelega ribniškega političnega tkiva poskrbela tudi domača alternativa. Stane Hafnar

Spremembe SZDL in slovenske ustave

Občinska konferenca SZDL je v zadnjem obdobju izpeljala tri specializirane razprave o ustavnih spremembah, od katerih je bilo največ zanimanja za spremembe na področju kmetijstva, saj sta javno tribuno soorganizirali tudi KZ in ribniška podružnica SKZ. Kmetje so postavili naslednja vprašanja in trditve:

1. Zakaj je ustava dvoumna, saj jo lahko vsak po svoje obrača?
2. Zakaj nas kmete naša ustava ne tretira enakopravno z drugimi panogami, zakaj smo sociala?
3. Zakon o gozdovih je v nasprotju z ustavo, saj je gozd z opredelitvijo kot dobrina splošnega družbenega pomena dejansko nacionaliziran, saj ima vsakdo pravico šariti po našem gozdu. Nanje so dobili naslednje odgovore:
  1. Ustava bi res morala biti preprostejša, jasnejša.
  2. Enakopravnost kmetijstva je možna le v tržni ekonomiji, kar pa je lahko za kmetijstvo dvorezen meč: premajhne kmetije bodo postale

tržno neuspešne, polkmetje bodo prisiljeni pustiti službe itd.

3. Zmeniti se moramo, kdo bo trgoval z lesom in ukiniti monopole.

Udeleženci razprave o spremembah političnega sistema v slovenski ustavi smo se iz prevelike skupščinske dvorane preselili v županov kabinet, da bi poslušali mestoma dokaj slikovite predstave Prekmurca Geze Bačiča o tem, da z novo ustavo ne smemo zbirokratizirati krajevne skupnosti in da bi občina morala določene funkcije prepustiti republikni predvsem zaradi boljše pravne zaščite občanov. Vse bolj megljena pa so postajala videnja podpredsednika RK SZDL o tem, kako v ustavi opredeliti institucionalizirano odpiranje političnega prostora. Na tem področju se namreč začne resen pogovor o vlogi SZDL, ki še sama ni našla odgovorov na vse izzive, ki jih vsiljuje politični pluralizem. Da si vprašanja o sebi zastavlja tudi občinska SZDL, pričajo tudi v tej številki objavljena mnenja (ne)naključno povabljenih k razmišljanju.

S. H.

Priprave na volitve v mladini

V poletnih mesecih bi morali po statutu ZSM Slovenije v OK ZSMS Ribnica speljati programsko volilno sejo. Potrebno je izvoliti nove člane predsedstva, saj večina članov dosednjega iz osebnih in drugih razlogov nima namena podaljševati dvoletnega mandata še za dve leti. Predsednik Dušan Lovšin in sekretar Stane Hafnar nameravava podaljšati mandat do daljnega zaradi vpeljave nove ekipe, saj bi se po mnenju Predsedstva na tak način dalo doseči, da ZSMS v občini postane pomemben dejavnik v občinskem političnem in družbenem prostoru.

Glede na to, da bo bodoče predsedstvo moralo orati ledino na mnogih področjih, ki jih zastopujejo druge organizacije (in tudi dosedanja sestava OK ZSMS), bi bili v predsedstvu zaželjeni predvsem mladinci, ki bi se bili pripravljene lotiti vsega in vsakogar z edinim ciljem, da se ribniška politika, družbeno in družabno življenje vsaj malo razmiga. Pri tem je volja važnejša od predhodnih družbenopolitičnih izkušenj, saj se bo treba učiti sproti. Od bodočih članov predsedstva se pričakuje predvsem, da se vsaj malo ali da so se vsaj malo pripravljene spoznati z enim od področij, ki naj bi jih s svojo dejavnostjo pokrivalo predsedstvo.

1. Družbenoekonomski odnosi

Tako na primer ribniškemu gospodarstvu gre v primerjavi z drugimi občinami še dokaj dobro, pa vendar

obstajajo velike razlike med firmami, saj nekatere nimajo pravih programov in perspektive, v nekaterih ne zaupajo v vodstvo, v nekaterih prihaja do raznih zlorab položajev, itd.. Dovolj dela za nekoga, ki bi bil preko ZSMS pripravljen zastaviti svoj vpliv, protest ali predlog, da se zapostavljenosti obrti in kmetijstva in potrebi po odpiranju trga in podjetništva niti ne omenja posebej.

2. Politični sistem

Drugo področje je politični sistem, ki se v Ribnici drži še kar po starem in se mu (še) ni treba priklanjati zahtevam po pluralizmu. Vse polno pa je drobnih in velikih nesorazmerij tako v občini kot v posameznih krajevnih skupnostih, ki bi bile pravi izziv za tistega v predsedstvu, ki bi se bil pripravljene ukvarjati s komunalno politiko.

3. SLO in DS

Glede na to, da imamo v Ribnici vojašnico in da fantje odhajajo v vojsko nekajkrat na leto, da so tudi fantje vojaki željni srečanj z mladino in da je mimo protokolarnih stikov potrebno še kakšno reči tudi o demokratizaciji v vojski, potrebujemo v predsedstvu tudi fanta za to področje.

3. Vzgoja in izobraževanje

Vzgoja in izobraževanje je tisto področje, v katerega je vključeno največ mladih, ki so največkrat prepuščeni samovolji ustanov in učiteljev (ki pa so lahko tudi sami žrtve zafuranega šolstva). Zopet področje

torej, za katerega bi v predsedstvu potrebovali celega človeka, če že ne človeka in pol.

4. Socialna in kadrovska politika

Malde iz šol vzamejo na delo, ali pa tudi ne. Tu so žrtve kadrovske kuhinje in manipulacij in če imajo srečo, jih čaka še nekaj dolgih let poniževanj pred samovoljno raznih šefov, da pridejo do človeka vredne plače in položaja, če je pa nimajo, pa sebi in družbi odveč pristanejo na zavodu za zaposlovanje. S temi problemi bi se v mladinski organizaciji še najbolj motovirano ukvarjali tisti, ki so tovrstne postopke preživeli na lastni koži.

5. Družbena gibanja

V Ribnici se pojavljajo pobude po raznih alternativnih združenjih in zvezah, ki bodo vsaj v prehodnem obdobju skušale odpirati prostor tudi preko ZSMS kot systemskega dela uradne politike, zato bi morale v predsedstvu imeti svojega človeka.

6. CIDM

In nazadnje, vendar po širini dela, ki ga čaka morda prav prvo, je mesto vodje centra interesnih dejavnosti mladih (CIDM). CIDM je mišljen kot organ znotraj P OK ZSMS Ribnica, ki bi skrbel za organizacijo klubske dejavnosti v mladinskih prostorih, kulturne, zabavne in športne prireditve, sodeloval s študentskim servisom, kulturno skupnostjo, KUD-i, skrbel za propagando in organizacijo raznih akcij, izletov, itd.. Zaradi tradicionalno pomem-

bne vloge ZSMS v Ribnici prav na tem področju bi si za uspešno delo vodja zaslužil tudi kakšen honorar. Drugače pa je delo v predsedstvu poplačano bolj s samaritanskim zadovoljstvom ob storjenem dobrem delu kot pa z nekimi materialnimi nadomestili ali privilegiji. Občinski mladinski proračun se je zadnji čas zožil le še na sekretarsko plačo, tako da se že pri materialnih stroških začne »fektarija« in da je za vsak malo večji projekt potreben že dober občutek za biznis. Kot bodoči ZSMS-jevski aktivist torej lahko pričakuješ le to, da boš kot alternativa uradni politiki in alternativa alternativni garal za osvoboditev ribniškega občana izpod hlapčevstva raznih razredno birokratskih skrbnikov in pokorščine nacionalnih mesij ter se zavzemal za Ribničana – državljana z vsemi političnimi pravicami in človekovimi svoboščinami, kot jih imajo državljani v civiliziranem svetu.

Predlagam osnovnim organizacijam ZSMS po krajevnih skupnostih, naj čim prej evidentirajo svoje akti-

Če se bo komu zadelo vredno malo poevidentirati možne kandidate za katerokoli funkcijo ali delovno obveznost v občinski mladinski organizaciji v prihodnjem mandatu, lahko to mirno stori. Zapiše naj ime in naslov možnega kandidata ter funkcijo oz. posamezno obveznost, za katero ga predlaga. Predloge bodo zbirali na občinski konferenci ZSMS v Ribnici, Šeškova 14 ali predsedniki mladinskih osnovnih organizacij v tozidih. V krajevnih skupnostih so za delo mladih odgovorni in bodo sprejemali predloge za nova vodstva naslednji: Peter Adamič, Andol 3, za KS Sv. Gregor, Jože Levstek, Slemenska 3, Sodražica, Vinko Rus, Lončarska 9, Dolenja vas, Martina Ambrožič, Velike Poljane 36 in Miran Mohar, Mali log, Loški potok.

Znamenja velikih sprememb v Sodražici?

Sodraški mladinci smo (spet) vzeli stvar v svoje roke! To smo v letošnjem letu že velikokrat dokazali. Decembra lani smo izvolili za predsednika Jožeta Levstika in kmalu zatem začeli vestno delati.

Pravijo, da je Bog najprej sebi brado ustvaril, zato smo najprej poskrbeli za svojo blagajno, ki je bila do tedaj čisto prazna.

S prihodom novega ravnatelja OŠ v Sodražici so se odprle možnosti organiziranja zabavnih prireditev v dvorani OŠ, kar je bilo še prejšnja leta zaradi več ali manj znanih razlogov nemogoče. Februarja smo tako organizirali pustni ples, ki je bil uspešen v vseh pogledih. Zaželeli smo si, da bi ta prireditev postala zopet tradicionalna, kajti leta nazaj je bil ta ples organiziran vsako leto.

Zaslужeni denar smo uporabili za nakup kasetofona in opremo mladinske sobe. V marcu smo nastopili na proslavi za dan žena ter organizirali še en uspešen ples.

V aprilu in maju so pripravili

tudi 16-urni plesni tečaj za učence osnovne šole, katerega se je udeležilo precej šolarjev. Dobili smo tudi zahtevno nalogo, da uredimo park v Sodražici. Do sedaj smo izvedli že eno delovno akcijo in opravili več kot polovico potrebnih del. V kratkem bomo dokončali še ostalo polovico, tako da bo park spet podoben parku.

To naj bi bilo glavno opravljeno delo v prvem polletju tega leta, vendar mladinci nismo s tem čisto zadovoljni. Kljub mladinski sobi ugotavljamo, da NIMAMO svojih prostorov. Jasno je, da moramo nekaj energije porabiti tudi za zabavo. Vendar pa se tu vedno ustavi. Kadar smo se kdaj malo bolj pozno zadržali v (neogrevani) mladinski sobi, se je zgodilo, da nam je hišnik izklopil elektriko ali nas kako drugače prisilil, da smo zapustili prostore. Zavedamo se, da ta prostor ni primeren za bučne zabave, vendar je v Sodražici tako, da nam v zimskih mesecih namesto mladinske sobe preostane samo še gostilna,

kar pa ni v našem interesu niti v interesu naših staršev.

Sedaj nam ni jasno, ali je ta prostor tako nefunkcionalen zaradi prostora samega in lokacije ali zaradi hišnika? Odločili smo se da rešitev poiščemo drugje. Dolgo smo iskali prostor, ki bi nam ustrezal. V kleti Zadržnega doma je stara pekarija, ki ne služi več svojemu namenu. Radi bi dobili ta prostor, da bi ga potem preuredili. Za pomoč smo se obrnili tudi na predsedstvo OK ZSMS Ribnica oziroma sekretarja tov. Hafnarja.

V tem prostoru bi radi uredili klub, v katerem nam ne bi nihče izklapljal elektrike. Seveda nimamo namen tu narediti bučno zabavišče, ampak prostor, ki bi ga lahko opremili po svojem okusu, prirejali v njem razstave, glasbene večere in družabna srečanja. Posebej bi nam prostor prišel prav v zimskih mesecih.

Torej načrtov nam ne manjka, tudi ne volje in energije, vendar naša uspešnost ali neuspešnost ni vedno odvisna samo od nas.

Janko Turk

viste za posamezna področja dela v P OK ZSMS. Predsedniki osnovnih organizacij ZSMS v delovnih organizacijah in podjetjih naj se posvetujejo z mladinci in napravijo sezname možnih kandidatov. Tisti pa, ki zaradi nedejavnosti osnovnih organizacij ne vedo, kje jim je delegatska baza, pa bi imeli ambicijo vstopiti v vse bolj popularno politično sceno, naj se javijo pisмено ali osebno sekretarju OK ZSMS z vsaj minimalnimi podatki o sebi in svojih nagnjenjih.

Postopki evidentiranja, oblikovanja kandidatne liste in programske sejo bomo speljali tako kot je predvideno po statutu s poudarkom na javnosti postopkov, saj je konec koncev demokratičnost znotraj ZSMS predpogoj za postavljanje zahtev po demokraciji navzven.

Stane Hafnar

15. pevsko srečanje v Dolenji vasi

Pesem je trajna, kot je trajno vse dobro v človeku

Dne 10. junija je DC 16 (družbeni center) v Dolenji vasi spet oživel. V organizaciji domačega kulturno umetniškega društva France Zbašnik je gostil na tradicionalnem 15. srečanju pevске zборе iz občin Ribnica in Kočevje.

Po dograditvi DC 16 avgusta 1974. leta je kulturno društvo za naslednjo pomlad organiziralo srečanje malostevilnih pevskih zborov z ribniške občine. Ni šlo za tekmovalno srečanje, pač pa srečanje nasploh, da proti koncu sezone pridejo pevci skupaj, zapojejo, se pogovorijo, izmenjajo izkušnje, se dogovorijo za delo naprej. Pevska srečanja, ki so jih najprej imenovali »pevskomodna revija« zaradi »dodatka« – modne revije v prvih letih, so se »prijela« in z leti pogrnala globoke korenine. Nastajali so novi zbori, tu in tam se je kateri tudi razšel, vseeno pa je bil vrhunec lansko leto s 16 sodelujočimi pevskimi zbori in preko 250 pevci.

Tokrat, na jubilejnim 15. pevskim srečanju, je sodelovalo dvanajst zborov in sicer: moški zbor Potočan iz Loškega potoka pod vodstvom Jožeta Modica, deklški nonet Lipa iz Sodražice (vodja Mojca Henigman), mešani zbor Gallus in nonet Vitra iz Ribnice (Bernarda Kogovšek), kvartet Inles Ribnica (Lojze Osvald), moški zbor Lončar iz Dolenje vasi (Tone Petek), zbor Svoboda Sodražica, nonet Rog Željne (Marija Trkownik), moški zbor Svoboda Kočevje (Matjaž Weiss), pevski zbor Kolpa iz Fare (Alojz Mihelčič), moški zbor Slemena (Lojze Osvald) in moški zbor Primož Trubar iz Velikih Lašč.

Pevci se v tako velikem številu in vsestransko zadovoljstvo sploh ne bi mogli sestajati leto za letom, če bi ne bilo izjemnega posluha in razumevanja številnih delovnih kolektivov in skupnosti. Tudi letošnje srečanje je bilo organizirano ob izdatni pomoči združenega dela, še posebej pa je treba omeniti poleg kulturne skupnosti Ribnica in zveze kulturnih organizacij Kočevje delovne kolektive Riko Ribnica, Inles Dolenja vas, gozdarstvo Jelenov žleb, Sukno Jurjevica, Donit Sodražica, Kočevski tisk in krajevno skupnost Dolenja vas.

Vsak zbor se je predstavil z dvema pesmima. Začeli so Lončarji z Jadranskim morjem, zaključil pa ribniški mešani zbor z Zdravljico, kateremu so pritegnili vsi zbori in poslušalci. Kot vedno doslej se je tudi tokrat petje v Dolenji vasi zililo v eno samo željo in zahtevo po miru, sožitju, prijateljstvu, saj... »Žive naj vsi narodi...«

In še nekaj misli iz uvodnega nagovora predsednika društva, organizatorja vseh dosedanjih petnajstih srečanj:

Precej časa smo kolebali, naj organiziramo to naše srečanje ali ne. Razmere, splošne družbene in še posebej materialne so pač take, da je vsaka taka organizacija hudo tvegana avantura. Nazadnje je zmagala želja po tveganju, zmagala je pesem, zmagalo je prepevanje in tako smo tukaj, zdaj, danes, petnajstič. Vsako srečanje doslej je namreč razmišljanja o materialnih in duhovnih vrednostih ter o težkih časih in razmerah

zborovskega petja v našem koncu dežele na sončni strani Alp, smo lahko vsi skupaj zadovoljni. Brez dvoma pa so tudi naša netekmovalna srečanja dala pomemben pečat petju pri nas, spodbudila nastajanje novih zborov in vključevanje mladih novih pevskih sil v organizirano prepevanje. To je bil vedno tudi naš poglobilni cilj, ne tekmovanje in pregledovanje, kdo je boljši in pomembnejši. Vsak pevski zbor, ki redno prepeva, je velik in pomemben v svojem okolju in vsak odigrava pomembno kulturno poslanstvo. Nič tekmovalnega ni bilo nikdar v nas, čeprav verjame, da priprave na vsakoletno srečanje le spodbujajo zbere k novim iskanjem, spoznavanju novih pesmi, h kvaliteti. Tako je tudi prav. Najprej je in mora biti tu pesem, zborovsko prepevanje vseh, ki to znajo

nica se skozi vsa naša srečanja plete in prepleta misel, da kdor poje, ne misli zlo. Vedno bolj in vedno znova se nam potrjuje enkratnost, globina in vsebina te misli in vedno bolj dojemamo njeno globoko in trajno resničnost. Lansko leto smo ugotavljali, da je v tej naši skupnosti vedno vse jasno in preprosto, dokler pojemo, v pesmi, ne znamo, ne moremo ali nočemo pa izpeljati pametnega razgovora in dogovora. Kako lepo in morda tudi prav bi bilo, ko bi poskušali na naših najvišjih zveznih forumih izpeljati svoje pogovore in dogovore v pesmi, saj med petjem nihče ne bi slabo mislil, pa bi potem bile stvari morda lažje, preprostejše, učinkovitejše in manj boleče. Žal, fantje tam na vrhu do danes še niso pričeli prepevati, če pa so, prepeva vsak svojo pesem in njihovo petje je

»Žive naj vsi narodi...« je ob zaključku 15. srečanja pevskih zborov v Dolenji vasi zapel mešani zbor Gallus iz Ribnice, pritegnila pa mu je vsa dvorana.

vedno postavilo na glavo ter potrdilo, da nas pesem resnično povezuje in združuje. Vedno znova spoznavamo, da prava, lepa pesem, zapeta z občutenjem in ljubeznijo, preganja iz srca jezo, sovraštvo, vsakršno hudobijo, da razveseljuje misel in duha, da plemeniti najlepše v človeku. Danes se ponovno potrjuje že mnogokrat dokazano, da taka pesem, oplemenitena z najlepšim v človeku, je in mora biti trajna, neničljiva, kot je neuničljivo vse dobro v človeku, v narodu in človeštvu.

Če smo v teh petnajstih letih, kolikor se srečujemo v Dolenji vasi karoli prispevali k ohranitvi in razvoju

in hočejo. Pesem nas je vedno družila, nas družila in nas bô družila.

V petnajstih letih je v tej dvorani izzvenelo veliko lepih domačih pesmi. Nastopili so številni zbori. Naša srečanja smo pogosto namenili posebnim družbenim dogodkom, jubilejem, jim dajali najrazličnejšo vsebino. Vedno in najprej pa je bilo naše prepevanje posvečeno petju in pesmi. Tako tudi tokrat. Pomembne obletnice in jubileji so ali niso, blišč tega ali onega pomembnega dogodka sčasoma obledi, pesem pa ostaja vedno enaka, enako žlahtna, večna. Pesem je bila, je in bo, in kot posebna trajnica in vztraj-

hudo neubrano, napačno in nekorisno. Žal.

Rekli smo, da živimo v zapletenih, težkih časih in razmerah. Te ugotovitve so vsako leto še hujše, težje, izhodi iz težav še bolj zapleteni. Od našega lanskega srečanja do zdaj se je pri nas in okrog nas dogajalo marsikaj. Ponekod se je dogajalo in zgodilo ljudstvo. Vsi skupaj ugotavljamo, da tako kot do zdaj ne gre več in iščemo nove poti, oblike, načine in smeri. Poleg naroda se nam dogaja iz dneva v dan hujša gospodarska, družbena in politična kriza, dogaja se nam za evropske razmere in razumevanja nerazumljiva inflacija, dogajajo se nam stalni prepri na

relacijah vzhod-zahod in sever-jug, dogajajo se nam izdajstva, obsodbe, zapiranja, izredna stanja in razmere, vsiljevanje volje močnejšega in večjega šibkejšemu in manjšemu, vse se nam dogaja, čemur lahko dodamo negativni predznak, le delo in učinkovitost se nam noče dogoditi... Dogaja se nam demokracija in v imenu te iste, demokracije namreč, vsakdo počenja nekaj drugega. Kot da je demokracija stvar, ki jo lahko oblikuješ in preoblikuješ po svoji podobi, potrebi in želji. V imenu demokracije, njene obrambe, v imenu revolucije in obrambe revolucionarnih pridobitev rožlja orožje, teče kri, tanki gazijo človeška telesa. Kako strahotno, nerazumljivo, nepojmljivo...

Tudi zato pojemo. Za mir in sožitje, za razumevanje, za delo in ustvarjalnost, za blagostanje in boljši ter lepši jutri, če je že današnji dan tako črn in krvav. Pojemo in bomo peli, saj nam le pesem ostaja kot najpomembnejša in najtrajnejša stalnica. Pesem in naš jezik, naša kultura, korenine, preko katerih črpamo iz matere zemlje našo neuničljivo moč.

Večna lovišča in ribniška publika

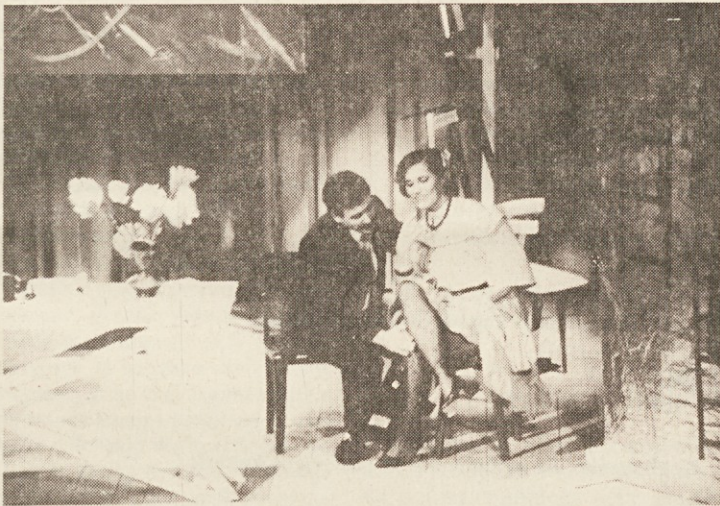
Hvaležna, prizanesljiva in zvesta je ribniška publika. V dramski sekciji se zavedamo, da smo ji marsikaj dolžni. Z letošnjo predstavo smo se tega zavedali in se ji poskušali vsaj nekoliko oddolžiti. Sprejela nas je zelo lepo in nas nagradila z velikim obiskom in s toplim aplavzom.

Vsi komentarji o predstavi so bili izredno stimulativni za našo skupino, vendar nas niso uspavali. Za prihodnje leto imamo v načrtu ponovitve obeh prejšnjih predstav in pripravo novoletnega koncerta skupaj s pevsкими zbori. V letu 1991 pa bi pripravili novo gledališko predstavo. Ti načrti seveda niso »za prmej«. Morda vas bomo že drugo leto s čim presenetili. Če bo seveda čas, veliko časa in veliko dobre volje.

Sledi nekaj utrinkov iz Večnih lovišč, kakor jih je fotograf ujel v svoj objektiv. Morda se še česa spominjate.

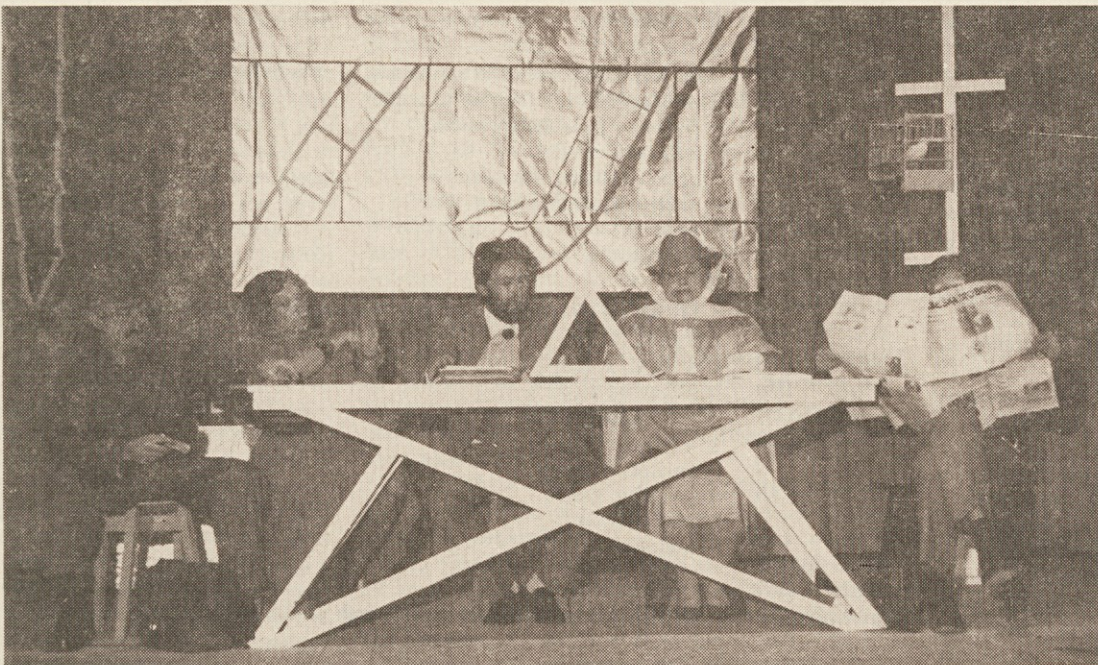
In »zdrave sile« bodo rešile našo družbo. Iridenta in separatizem pa naj se cvreta v peklu.

Glej, glej, tudi v nebesih niso od muh.

Naj bo duša črna, siva ali pa celo plesniva, le zaupajte jo nam! Vice, kemična velečistilnica.

Tapeciranje nebeskih vrat da ali ne — to je zdaj vprašanje.

Smrt, od življenja ne smeš preveč pričakovati.

Javno mnenje o kulturi v Ribnici

V maju in juniju so študentke srednje družboslovne šole iz Kočevja (Alenka Pahulje, Renata Lesar, Gabriela Maja Grivec, Vladka Mustar in Vlasta Nadler) opravljale v Ribnici (pretežno v delovnih kolektivih) anketo o kulturi današnjih dni v Ribnici, o poznavanju kulturnega utripa našega kraja, vključenosti občanov v različna kulturna dogajanja in o njihovih pogledih na razvoj te pomembne dejavnosti. Ribnica vsekakor ima bogato kulturno tradicijo, saj je v preteklosti s svojo širšo okolico dala slovenski kulturi vrsto pomembnih mož, z Ribnico pa je tako ali drugače povezanih tudi veliko imen z najrazličnejših področij človekovega udejstvovanja. O tem govori bogat park kulturnikov v ribniškem gradu, veliko tega pa smo strnili pred sedmimi leti v knjigi o devetstoletnici Ribnice.

V anketo je bilo vključenih 164 občanov, 74 moških in 90 žensk. Večina je mlajših, saj je do 30 let starih 98, nad 30

let 65, eden pa ni navedel starosti. Povprečna starost anketiranih je torej nekaj nad trideset let, se pravi, da večinoma še niso utegnili pozabiti šolskih dni, ko se na tak ali drugačen način s kulturo neposredno ukvarja bistveno več ljudi kot v kasnejših letih. Med anketiranimi je 21 ekonomskih tehnikov (12,8%), 17 je strojnih tehnikov (10,37%), 15 dijakov (9,15%), enajst ključavničarjev (6,7%) in devet uslužbencev (5,49%).

Na dvanajst vprašanj je bilo treba odgovoriti, odgovori pa so po svoje zanimivi. Kažejo na to, da se kulturno Ribnica vendarle prebujata, da si vedno več ljudi ogleduje posamezne kulturne prireditve ali pa je vsaj prepričanih, da je to za normalno družbo normalno in potrebno. Precej nad polovico anketiranih sicer ne želi nastopati na kulturnih prireditvah, pa tudi preveč ne razmišljajo, kaj storiti za izboljšanje stanja. Sicer pa poglejmo konkretne rezultate ankete:

1. Kaj si predstavljate pod pojmom kultura oz. biti kulturen?

- aktivno in pasivno udeleževanje kulturnih prireditev, spoštovanje umetnosti
- odnos med ljudmi, bonton
- spoštovanje kulturnega izročila, etnološkega izročila, kulturne in naravne dediščine, zgodovine
- način življenja, premagovanje nagonov, krepitev duha, duhovni in materialni dosežek človeštva
- kultura je del človekove osebnosti, spoštovanje človeka, biti kulturen pomeni izraz dostojanstva človeka
- izobraženost, razgledanost
- biti kulturen pomeni biti človek

2. Kaj vam je iz kulturnega področja najbolj všeč?

1. a) glasba	
2. d) gledališče	5. e) likovna umetnost
3. b) literatura	6. f) fotografija
4. c) film	7. g) ples, arhitektura, šport

Najpogostejše kombinacije:

a) glasba	15,85 % (26)
vse	9,76 % (16)
a) glasba, c) film	7,32 % (12)
d) gledališče	7,32 % (12)
c) film	6,71 % (11)
a) glasba, d) gledališče	6,1 % (10)

3. Ali lahko označite kulturni utrip današnje Ribnice?

- se prebujata, oživlja, gre naprej	29,27 % (48)
- slab	22,56 % (37)
- v redu, zadovoljivo	17,68 % (29)
- ni odgovora	16,63 % (24)
- ne vem	12,2 % (20)
- živahno, razgibano, zelo napredno	3,66 % (6)

4. Ali morda veste, katera so najpomembnejša imena slovenske kulture, ki so povezana z Ribnico?

1. dr. France Prešeren (102)
2. Jakob Petelin Gallus (83)
3. Stanislav Škrabec (52)
4. Ivan Prijatelj (25)
5. Jože Petek (21)
6. Miha Mate (11)
7. France Mihelič (6)
- ne vem (33)

5. Ali obiskujete kulturne prireditve v Ribnici?

a) - DA, redno	9,15 % (15)
b) - včasih	76,22 % (125)
c) - nikoli	14,63 % (24)

6. Če ste pri prejšnjem vprašanju obkrožili a) ali b), odgovorite na sledeče vprašanje:

Katere kulturne prireditve ste obiskali v zadnjem času?

1. komedijo Večna lovišča	(41)
2. koncerti pri Novi Štifti	(26)
3. likovne razstave in pogovori v Miklovi hiši	(26)
4. dramske prireditve	(21)
5. predstave	(15)
6. kino	(9)

7. Če ste pri 5. vprašanju odgovorili c), odgovorite na to vprašanje: Zakaj se ne udeležujete kulturnih prireditev?

- časovna stiska	37,5 % (9)
- nezainteresiranost	12,5 % (3)
- ni kvalitetenih	12,5 % (3)
- slaba obveščenenost	4,2 % (1)
- preobremenjen z delom	4,2 % (1)
- ni odgovora	20,8 % (5)

8. Ali menite, da je kultura človeku potrebna?

DA 98, 17 % (161)
NE 1,22 % (2)
ni odgovora 0,66 % (1)

9. Ali menite, da se ljudje dovolj posvečamo kulturi?

NE	80,49 % (132)
NE VEM	15,85 % (26)
DA	3,05 % (5)
ni odgovora	0,6 % (1)

10. Kaj bi bilo potrebno spremeniti oz. izboljšati na področju kulture?

- povečati število kulturnih prireditev	15,85 % (26)
- potrebno je veliko sprememb	7,9 % (13)
- bolj informirati	6,7 % (11)
- približati širšim množicam	4,8 % (8)
- različne vrste umetnosti	2,44 % (4)
- ne vem	14,0 % (23)
- ni odgovora	20,2 % (33)

11. Ali ste že nastopili na kakšni kulturni prireditvi in kateri?

NE 45,12 % (74)	
DA 38,41 % (63)	
ni odgovora 16,46 % (27)	
- pevski zbor, recital	22
- v osnovni šoli	10
- amaterski igralec	10
- izvajanje glasbe	6
- ples folklor	2
- literatura	1

12. Ali bi želeli nastopati na kulturnih prireditvah?

NE 63,41 % (104)	
DA 34,76 % (57)	
ni odgovora	1,83 % (3)

Visoka stopnja razumevanja in solidarnosti

Kot smo že pisali v eni prejšnjih števil »Rešeta«, je Društvo upokojencev Ribnica na letošnji redni letni konferenci sprejelo dokaj obširen letni program dela. Vendar sprejem programa je najlažja stvar. Veliko težje in bolj zapleteno pa je program uresničiti, kajti sleherni program je tako ali drugače povezan z denarjem. Tega pa, zlasti pri upokojencih, ni nikoli dovolj.

Okvirni predračun društva predvideva, da bi upokojenci potrebovali za uspešno uresničitev programiranih aktivnosti v letošnjem letu najmanj 13 milijonov dinarjev. Društvo seveda, razen članarine, nima drugih finančnih virov in je bila edina možnost v tem, da se obrne za pomoč na svoje delovne tovariše in prijatelje, to je na delavce v združenem delu. Tako je Društvo v začetku meseca februarja naslovilo vloge na vse pomembnejše delovne in temeljne organizacije na področju krajevne skupnosti Ribnica in Dolenja vas in v njih zaprosilo za materialno pomoč. Odziv združenega dela je bil presenetljivo dober. Vsi naslovniki, na katere smo se obrnili z našo prošnjo, so nam odgovorili pozitivno in doslej tudi v celoti realizirali obljubljeni oziroma zaproseni pomoč v takšni ali drugačni obliki. V večini primerov je bila pomoč realizirana v obliki denarnega povračila za materialne stroške, ki jih je društvo opravilo na področju reklamno-propagandnih uslug ob organizaciji svojih prireditev. Seveda je bil obseg pomoči vsaj deloma odvisen tudi od števila upokojenih delavcev v posamezni organizaciji združenega dela in tudi njenih ekonomskih zmožnostih.

Svojo nesebično pomoč so nam v zaproseni obliki dale naslednje organizacije združenega dela:

RIKO Ribnica
INLES – TOZD Ribnica
INLES – TOZD Dolenja vas
INLES – TOZD Trgovina
INLES – Skupne strokovne službe
MERCATOR – Ribnica
GG TOZD Jelenov žleb Ribnica
Kmetijska zadruga Ribnica
ITPP Ribnica

število upokojencev	29
število upokojencev	156
število upokojencev	21
število upokojencev	20
število upokojencev	22
število upokojencev	52
število upokojencev	70
število upokojencev	27
število upokojencev	23

Društvo upokojencev Ribnica, ki združuje v svojem sestavu 600 upokojencev, se vsem navedenim organizacijam združenega dela najlepše zahvaljuje za izkazano razumevanje in pomoč, ki bo vsaj deloma omogočila rešitev letnega programa in normalno delovanje društva. Seveda pa s tem še zdaleč ni rešeno vprašanje financiranja društev upokojencev v naši občini. Razumljivo je, da se ta društva, če želijo obstajati, ne morejo samostojno financirati in bi bilo potrebno zagotoviti stalne sistemske vire. Odgovor na to vprašanje pričakujemo od sindikata, katerega kolektivni član smo. V precejšnjem številu občin v Sloveniji je to že urejeno in občinski sveti Zveze sindikatov v okviru svojih zmožnosti redno financirajo tudi delovanje svojih kolektivnih članov, to je področnih društev upokojencev. Tudi na naši občinski sindikalni svet smo v mesecu februarju letos naslovili vlogo s prošnjo in predlogom za ureditev tega perečega vprašanja in pričakujemo enako ugoden odziv, kot smo ga doživeli pri naših kolektivih, na katere smo se obrnili direktno. Ob drugi priliki pa bomo spregovorili tudi o družbeni vlogi društev upokojencev, pomenu in vsebini kolektivnega članstva, o mestu in vlogi v frontni organizaciji, o naši organizirani prisotnosti povsod tam, kjer se sprejemajo odločitve iz naslova minulega dela in podobnem.

Mirko Anzeljc

Akcije društva upokojencev Ribnica

Skladno z letnim programom je društvo letos uspešno izvedlo naslednje aktivnosti:

Dne 12. marca je bilo v Domu JLA v Ribnici organizirano družabno srečanje v počastitev Dneva žena, katerega se je udeležilo 120 članov društva.

Dne 5. aprila je bilo organizirano zanimivo predavanje na temo: »Starostniki in boleznici srca in ožilja.« Predaval je dr. Ladislav Andoljšek, poslušalo pa ga je precejšnje število članov.

Dne 3. junija je društvo sodelovalo z dvema ekipama na 14. športnem srečanju društev upokojencev Dolenjske. Srečanje je bilo v Ivančni Gorici. Naša ekipa kegljačev je osvojila tretje mesto, ekipa strelcev pa je bila sedma.

Dne 3. junija je bil organiziran avtobusni izlet na Goriško (praznik češenj), ki se ga je udeležilo 50 članov.

Naj že sedaj povemo, da bo naše društvo organizator srečanja pevskih zborov dolenjske regije septembra v Ribnici. Na srečanju bo sodelovalo šest pevskih zborov s skoraj 150 pevci in bo to zanimiv kulturni dogodek, o katerem bomo kaj več napisali v eni naslednjih števil Rešeta.

Mirko Anzeljc

Upokojenski klepet po uspešno opravljenem letnem občnem zboru. Prvi z leve predsednik društva Mirko Anzeljc.

Z upokojitvijo ne ugasnejo pravice delavca na podlagi minulega dela

Verjetno le malo upokojenih delavcev ve, da lahko po upokojitvi uveljavljajo nekatere pravice na podlagi minulega dela. Enako bi lahko rekli, da tudi pretežna večina aktivnih delavcev ne pozna tovrstnega zakonskega določila in zato ni nič čudnega, da v samoupravnih splošnih aktih delovnih in drugih organizacij in skupnostih ne najdemo niti enega samega člena, ki bi urejal oziroma opredeljeval tudi pravice upokojenih delavcev njihove organizacije. Zaradi tega namenjamo temu področju nekaj besed in obenem predlog, kako naj bi se to uredilo.

Zakon o temeljnih pravicah pokojninskega in invalidskega zavarovanja, objavljen v Uradnem listu SFRJ št. 23 iz leta 1982, v svojem 6. členu določa: »Delavec, ki je uveljavil pravico do pokojnine, lahko uveljavi tudi druge osebne in materialne pravice na podlagi minulega dela (pravico do stanovanja, pravico do uporabe objektov za počitek in rekreacijo, pravico do uporabe restavracije za družbeno prehrano itd.) po osnovah in merilih, določenih s samoupravnim splošnim aktom...«

Na zadnjem kongresu Zveze sindikatov Slovenije je v poročilu predsednika, ki je bilo soglasno sprejeto, zapisano tudi sledeče: »Prav tako bi morali vgraditi v samoupravne akte tudi obveznosti do bivših, sedaj upokojenih sodelavcev v duhu 6. člena zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju.«

V zvezi z omenjenim zakonskim določilom (člen 6) in stališčem slovenskih sindikatov glede

njegove uveljavitve predlaga Občinska zveza društev upokojencev Ribnica v soglasju z Občinskim svetom Zveze sindikatov, da vse organizacije združenega dela in skupnosti vgradijo v svoje samoupravne splošne akte, s katerimi urejajo pravice in obveznosti iz delovnega razmerja, tudi poseben člen, ki ureja pravice upokojenih delavcev na podlagi njihovega minulega dela. Takšen člen bi lahko imel naslednjo vsebino:

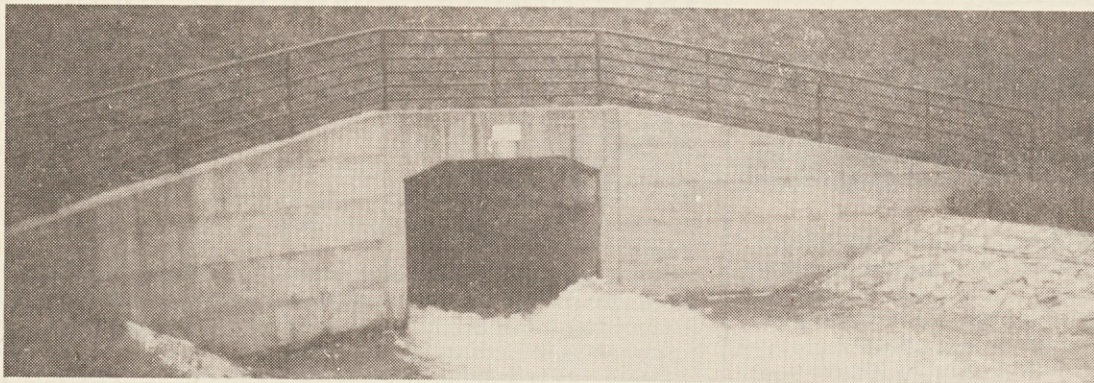
»Delavec, ki je uveljavil pravico do pokojnine, lahko pod enakimi pogoji kot delavci v rednem delovnem razmerju uveljavlja naslednje osebne in materialne pravice na podlagi minulega dela:

- pravico do pomoči pri ureditvi svojega stanovanjskega vprašanja,
- pravico do uporabe počitniških domov in drugih objektov za rekreacijo in počitek,
- pravico do uporabe obrata za družbeno prehrano,
- pravico do splošnega informiranja o poslovanju podjetja preko internega tovarniškega glasila,
- pravico do drugih splošnih ugodnosti, ki jih imajo vsi aktivni delavci in ki se financirajo iz sredstev za skupno porabo.

Vodstva podjetja (enote) morajo enkrat na leto povabiti upokojene delavce na skupni zbor (srečanje), običajno pred Novim letom in jih na kratko seznaniti z delom podjetja in z doseženimi rezultati.«

Mirko Anzeljc

Ob izpustu iz akumulacijskega jezera v Prigorici je razpenjena vodna sila kar bobnela, za jezerom ukročena voda pa je po posebnem kanalu lepo polnila strugo Ribnice skozi Dolenjo vas. Zdajšnje dolgotrajno deževje bi brez akumulacije gotovo naredilo bistveno večjo škodo po naseljih in poljih v vsej naši dolini, posebej v njenem južnem delu.

Agromelioracije hribovitih pašnikov — upravičenost pridobivanja sredstev

Za izboljšanje fizikalnih, kemičnih in bioloških lastnosti tal ter izboljšanje dostopa in prevoza na kmetijsko zemljišče se izvajajo agromelioracije, ki posredno vplivajo na večjo proizvodnjo hrane. Po letu 1980 se je začelo intenzivno urejanje hribovitih površin, za kar so namenjena precejšnja združena nepovratna sredstva.

Ali je do teh sredstev upravičen tudi ribniški kmet? Seveda, če izpolnjuje pogoje, ki so določeni v predpisu — Način priprave investicijske tehnične dokumentacije, postopek odobritve sredstev in spremljanje učinkov investicij za urejanje kmetijskih zemljišč (Uradni list SRS, št. 23/85).

Glede postavljene dileme o upravičenosti pridobivanja nepovratnih sredstev za agromelioracije že urejenih površin v Prapročah in Dol. Podpoljanah pa naslednje:

M-KZ Ribnica — organizator kmetijske proizvodnje je med drugim pripravila tudi ureditveni načrt in investicijski program za skupni pašnik Grič (površine v Prapročah in Dol. Podpoljanah), ki zajema dosedanje

pašnokosne površine in površine v zaraščanju. Razvoj stroke je pokazal, da je najprimernejši način izkoriščanja travnatega sveta na takih področjih pašno-kosni sistem, s tem da se pašnik ogradi s stalno ograjo tipa Gallagher in uporablja električni pastir visoke moči ter v skladu s programom izvede čiščenje drevesne in grmovne zarasti, ravnanje terena ter apnenje in založno gnojenje.

Ugotavlja se, da so bila sredstva za agromelioracije hribovitih pašnikov dodeljena oz. pridobljena v skladu z veljavno zakonodajo in da je bila ponovno podana strokovna presoja recenzenta dipl. ing. agr. Lužovec Jožeta o upravičenosti nameravanih posegov. Ker so pridobljena sredstva strogo namenska, se lahko porabijo le za material in delo, ki sta predvidena v ureditvenem načrtu. Kontrolo porabe sredstev in pa skladnost izvedbe po ureditvenem načrtu izvrši posebna komisija na prevzemu pašnikov.

Kmetijski inšpektor
Tatjana Jerbič

Začetek maja, ko so bile »nebeške zapornice« že nekaj dni do kraja odprte, obilno deževje pa je dodobra namočilo zemljo, napolnilo struge odvečne vode pa so se radodarno razlile po poljih. Izvršni predsednik Peter Levstek je v hladni majski naliv pomoderoval: »Zdaj pa bi že lep čas Ribnica plavala, če ne bi bilo akumulacije...« In odgovor iz Lončarije: »Lončarje prav malo briga to, ko pa sami plavajo...« In res — dolenjevaško polje je bilo lepo pod vodo, sicer nekaj manj kot druge krat, vendar poplava je tu. Struga Ribnice skozi Dolenjo vas lepo polna, kot bi »si bilo želeti vedno, tudi v suši«, dolina pod Rakitnico popolnoma zalita in v Blatah Milan Zobec kot v najbolj mokrih časih ni mogel do hiše, le s čolnom oziroma peš z visokimi ribiškimi škornji. In akumulacijsko jezero nad Prigorico? Res pravo jezero! Ob jezcu kar nekaj metrov globoka voda, ob izpustu je kar bobnelo. Nekaj milijonov kubičnih metrov vode, je dejal predsednik in si poskušal zamisliti, kaj bi ta voda naredila, če bi ne bilo jezera. Dolenjevaško polje pa ne bo poplavljen, ko bo urejen tudi vodotok Obrha, narejen razbremenilni kanal, očiščena struga za Jasnico, očiščeni požiralniki. Vse to je prav zdaj v delu...

Predvideni preobsežni melioracijski posegi

Na obravnavi osnutka ureditvenega načrta melioracije Bistrice so se zbrali člani sveta za varstvo okolja, sveta KS Ribnica, predstavniki ribniške podružnice kmečke zveze ter Kmetijske zadruga, da bi izrazili pripombe na projekt, po katerem naj bi se bistveno spremenila podoba in namembnost zemljišč na desnem bregu Bistrice med Sajevcem in Ribnico.

Predstavniki Kmetijske zadruga Ribnica je kot eden izmed investitorjev zagovarjal projekt, ki obsega posnetek stanja, pedološke in hidrometeorološke raziskave ter idejni osnutek in je namenjen izboljšavi kmetijskih zemljišč kot je opredeljeno v srednjeročnem planu. V dosedanjem postopku so svoja mnenja in soglasja dali Elektro in Hydrovod glede električnih napeljav in vodovodov, krajevna skupnost glede cest ter varstveniki narave glede ozelenitve površin, ohranjanja zarasti in struge Bistrice. Zaradi stroge zahteve Zavoda za zaščito naravne in kulturne dediščine, da se ne sme posegati v strugo Bistrice, projekt predvideva več kilometrov dolg in precej širok kanal, v katerega naj bi se zlivala voda iz osuševalnih kanalov ter poplavna voda iz Bistrice. Večina razpravljalcev je imela pomisleke o potrebnosti tega kanala, pri tem pa je strokovnim argumentom postavljala ob bok lastne dolgoletne izkušnje s poplavnimi vodami in poznavanje terena. Prisotna je bila predvsem bojazen pred tem, da bi se zaradi njega že tako nizka gladina Bistrice še znižala, slabe izkušnje nekaterih kmetov s prejšnjimi posegi v prostor pa so zasejale tudi dvom o kmetijski uporabnosti zemlje po izvršenih predvidenih posegih. Prisotni so opozorili tudi na probleme, ki utegnejo nastati pri ponovni prerazdelitvi zemljiških parcel oz. komasaciji, čemur se bodo upirali predvsem lastniki zemlje brez kmečkega statusa, saj bodo morali na obrobja večjih parcel.

Razprave niso zaključili s sklepi, pripombe pa bodo v obliki zapisnika predložili pristojnim strokovnim in političnim organom, ki bodo odločali o nadaljnji obliki in usodi projekta.

S. N.

Bolniška

Ko je nekoč človek zbolel in legel v posteljo, se je s tem umaknil v popolno zasebnost, v kateri so ga smeli obiskovati le najožji prijatelji in njegov izbrani zdravnik. Le izjemoma se je zgodilo, da bi bolezen posegla tudi v odnose zunaj družine ali njegovega gospodarstva. Z razvojem civilizacije so se stvari spremenile. Spoznali smo zdravstveno zavarovanje, javno zdravstvo in zaposlenost v podjetju, ki je moralo tistemu, ki je obolel, izplačevati nadomestilo plače za čas, ko je bil zaradi bolezni odsoten z dela. Tako se je krog tistih, ki so smeli biti obveščeni o bolezni, razširil. Razen družine in njihovega zdravnika je moral zajeti še delovno organizacijo. Bolezen je prenehala biti samo stvar posameznika. Podjetje samo ni imelo primernih strokovnjakov, ki bi ugotavljali, ali je bolezen res taka, da je zaradi nje potrebna odsotnost z dela. Za izdajo verodostojnih potrdil so zato pooblastili zdravnike. Ti so tako dobili dodatno, pomembno opravilo, ki pa je bilo tudi zapleteno in nevhvaležno. Predstavljalo je namreč moteč poseg na eno ključnih vprašanj zdravnikovega dela: na sodelovanje z bolnikom.

Temelj vsakega uspešnega zdravljenja v splošni medicini je stalen odnos med bolnikom in zdravnikom. Ta odnos je nekaj posebnega. Več let traja, da bolniki sprejmejo zdravnika za svojega, da mu priznajo vse svoje težave, včasih tudi tiste, ki jih ne zaupajo niti najožjim družinskim članom. Enako obdobje je tudi potrebno, da se zdravnik seznanj z vsemi zdravstvenimi problemi, ki pestijo njihove varovance. Zato so najboljši zdravniki stari zdravniki.

Osnova dobrega razumevanja med bolnikom in zdravnikom je medsebojno zaupanje in spoštovanje. Če tega ni, je vse zaman. Verjetno pa se nikjer med bolnikom in zdravnikom odnosi ne skrhalo tako hitro, kot prav

pri ocenjevanju o sposobnosti za delo. To je razlog, da je odločanje o bolniški tako nevhvaležno opravilo. Zdravnik ravno tukaj najpogosteje podvomi v resničnost bolnikovih izjav, ki so pogosto prav neverjetne. Po drugi strani pa bolnik ne more razumeti, da ga zdravnik zdravi tudi takrat, ko mu ne odredi bolniškega staleža in to razume kot odrekanje pomoči, ko je najbolj potreben.

Olje na ogenj pa prilivajo izkoriščevalci bolniškega staleža. Vsi jih poznate: največkrat jim ni veliko mar za svoje zdravje, ki je večinoma zelo dobro. V namišljeni bolezni iščejo osebno, največkrat materialno korist. Še manj jim je do stalnega zdravnika in vedno najdejo dovolj razlogov, da ne morejo obiskovati vedno istega. S svojim večnim izmišljevanjem vseh mogočih bolezenskih znakov in s tem, ko vztrajno trdijo, da jim nobeno zdravilo ne pomaga, pa povečujejo stroške in zdravstvo. S svojim vedenjem povzročajo veliko nejevolje pri sodelavcih, ki potem pogosto obtožujejo zdravnika, da so preveč popustljivi.

V našem zdravstvenem domu se trudimo, da bi čim bolj zmanjšali razloge, ki pripomorejo k višanju bolniškega staleža. Prepričani smo, da to lahko dosežemo z vse večjo strokovnostjo našega dela.

Veliko vlagamo v izobraževanje in stalno izpopolnjevanje. Ob tem pa je potrebno povedati, da je bolniški stalež problem, pri katerem mora sodelovati več dejavnikov, zdravstvena služba je samo ena izmed njih, morda niti ne najbolj pomembna. Odločilno vlogo imajo v podjetjih in naše medsebojno sodelovanje je dobro. Zavedamo se, da bomo še velikokrat kritizirani, češ da dovoljujemo preveč bolniške za stanja, ko bi bil delavec lahko v službi. Še vedno pa raje sprejemamo takšne očitke, kot da bi zaradi nezaupanja spregledali resno zdravstveno motnjo.

Občinska vlada sprejela pomembne sklepe

Ribniški izvršni svet je na eni izmed sej sprejel nekaj sklepov, ki utegnejo postati tudi formalni začetek reševanja nakopičenih gospodarskih; kmetijskih in ekoloških problemov v občini. Tako so se člani IS po seznanitvi z veliko verjetnostjo, da gre v stečaj ljubljanska Pletenina, odločili, da bodo iz rezervnega sklada gospodarstva financirali elaborat, s katerim naj bi sodraški obrat Pletenine dobil obliko mešanega podjetja z neko italijansko galanterijsko firmo. Ustanovitev novega podjetja je pogojena z novo lokacijo proizvodnih prostorov, pri čemer naj bi zemljišče prispevala KZ, kar bi se šlo kot njen vložek kapitala v podjetje. Italijanski podjetnik bi vložil v opremo, proizvodnja v Sodražici pa bi temeljila na t.i. lon poslih. Takšna ponudba je po mnenju izvršnega sveta v tem trenutku izredno dobrodošla, hkrati pa se bo treba zavzemati za čim večjo samostojnost in udeležbo pri profitu, delavkam pa bi privoščili tudi italijanske plače.

Po dokaj strokovni predstavitvi osnutka ureditve načrta melioracije Bistrice I. s strani Kmetijske zadruge kot investitorja in z nekaj pomisleki v razpravi glede vpliva melioracijskih kanalov na vodostaj Bistrice in pripravljenosti malih posestnikov za prerazporeditev zemlje (komasacijo), je IS dal osnutek v razgrnitev na komite za gospodarstvo. Tam bo mesec dni dostopen vsem zainteresiranim in prizadetim občanom.

Premik na ekološkem področju pa je IS naredil s formalnim pristopom k skupnem dogovarjanju z občinama Črnomelj in Kočevje o skupnem odlagališču komunalnih odpadkov v občini Kočevje. Plod dosedanjih stikov komunalnih skupnosti je elaborat o odlagališču in idejni osnutek modernega in ekološko neoporečnega odlagališča. Ribnica naj bi za izgradnjo prispevala 1/3 sredstev, poseben strošek pa bo komunalni predstavljala tudi 30 kilometrska oddaljenost ter višja obdelava (stiskanje) odpadkov. Člani izvršnega sveta so bili soglasni, da vsi ti stroški nikakor ne smejo predstavljati ovire za trajno rešitev problema, kam z odpadki. Še posebej, ker je sedanje odlagališče v Mali gori neprimerno, če že ne celo nevarno za zdravje.

Stane Hafnar

Študija o hipertenziji

11. maja so predstavniki klinike za hipertenzijo Univerzitetnega kliničnega centra v Ljubljani na čelu s prof. Jezerškom obiskali našo občino. Skupno z občino Ribnica so namreč organizirali sestanek s predstavniki ribniških podjetij. Na njem so natnačneje razložili potek študije o nastanku arterijske hipertenzije, ki se bo odvijala v prostorih zdravstvenega doma.

Gre za raziskavo, ki bo tekla vsaj pet let. Izmed prebivalcev ribniške občine bodo izbrali 500 prostovoljcev, ki se bodo strinjali s tem, da se bodo enkrat letno pustili pregledati v namen raziskave. Vse preiskave, ki jih bodo naredili, ne bodo za zdravje škodljive ali nevarne. V petih letih preiskovanj bodo nekateri od teh petstotih zboleli za arterijsko hipertenzijo. Namen bo odkrivati tiste znake, ki se pojavijo že pred nastankom arterijske hipertenzije in ki povedo, da se bo krvni tlak povišal in to že takrat, ko posameznik še ni obolel.

Podobno raziskavo že izvajajo v Združenih državah Amerike in da bi bili izsledki kvalitetni, so se ameriški raziskovalci odločili za ponovitev na evropskih tleh. Predlaganih je bilo več držav, ena izmed njih je bila tudi naša. Ker so se medtem na študijem izpopolnjevanju v ZDA mudili zdravniki iz Ljubljane, so oni dobili

nalogo, poiskati primerno opremljen zdravstveni dom, ki pokriva dovolj veliko področje prebivalstva. Na kliniki za hipertenzijo so se odločili za Zdravstveni dom Ribnica.

Če pozabimo na zanesljivo velik ugled, ki ga bo Ribnica dobila s tem, da se bo na njenem področju izvajala tako obsežna raziskava, je predvideti še nekaj. Dobili bomo natančen vpogled v problematiko povišanja krvnega tlaka v naši občini, možnosti bomo imeli konzultirati specialiste, ki nas bodo obiskovali.

Raziskava je za sedaj v pripravljalnem obdobju. Pričakuje se oprema, ki naj bi prišla iz tujine, zbirajo se prvi podatki o ribniškem prebivalstvu, dogovarjamo se za prostore, v katerih naj bi študija tekla. Prepričani smo, da se bodo problemi uspešno rešili in da bi v začetku leta 1990 lahko pričeli z delom.

V bistvu delo lahko propade samo, če se vabljeni ne bi udeleževali pregledov.

Namen sestanka je bil tudi dobiti podporo pri predstavnikih podjetij, da bodo omogočili svojim delavcem preglede za namen študije.

Predstavniki podjetij so z odobravanjem sprejeli dejstvo, da bo Ribnica gostila tako raziskavo. Obljubili so svoje sodelovanje in zazeleli zdravnikom uspeha pri njihovem delu.

Mag. dr. Igor Švab

SOS za čisto okolje

Pred tremi leti je bil v Rešetu objavljen članek, v katerem je avtor razmišljal o urejenosti stanovanjskih naselij v Ribnici. Predlagal je, da bi se okolica uredila, polepšala... Še isto leto, na jesen, pa je žalostno ugotovil, da se ni nič spremenilo.

Tudi jaz bi rada povedala nekaj v zvezi s tem. Okolica stanovanjskih blokov je neurejena. Na Prijateljevem trgu je res malo lepše, odkar so uredili nasade, vendar se včasih iz kanalizacije širi smrad. Zdi se mi, da to v stanovanjsko naselje ne sodi. Okrog blokov na trgu V. Vlahovića je polno umazanije. Vse je nastlano s papirjem, otroško igrišče je zanemarjeno, gugalnice polomljene. Na velikem prostoru med bloki raste samo trava, nikjer ni nobenega drevesa. Kdo pravzaprav ureja okolico blokov? Ali morajo delati to stanovalci sami? Vem, da za nasade v Ljubljani skrbi podjetje »Rast«. Kdo pa ureja to v Ribnici? Stanovanjsko naselje sedmih »vojaških« blokov med Vrtnarsko in Trubarjevo ulico pa je spet svet zase. Tu bi bilo pravzaprav lahko zelo lepo, če...

– bi imeli ob otroškem igrišču ob Trubarjevi novo ograjo,

– bi bili vozniki malo bolj obzirni in ne bi vozili po travi, ker se zelenice ob Trubarjevi že spreminjajo v parkirišča,

– bi vsi, ki uporabljajo otroško igrišče, skrbeli za čistočo,

– in, če bi, končno tudi pešci in kolesarji, ki jih pot vodi tod mimo, uporabljali asfaltne potke med bloki, ne pa hodili in se vozili kar po zelenicah in delali nepotrebne steze, ki se v deževnem vremenu spremenijo v eno samo blato.

Stanovalci, ki tu stanujemo, organiziramo vsako leto spomladi in jeseni očiščevalno akcijo. Tista spomladi je malo večja, jeseni pa počistimo listje od dveh topolov, ki edina rasteta na otroškem igrišču. Iz vsakega bloka pride kdor pač hoče in more. Nekateri res še nikoli niso prijeli za grablje ali metlo, čeprav imajo tudi otroke, ki včasih tudi kaj vržejo na tla. Vendar samo te očiščevalne akcije niso dovolj, pravzaprav sploh ne bi bile potrebne, če bi se vsi držali reda in če bi vsak pospravil za seboj. Tako pa dan za dnem pobiramo razne odpadke za tistimi, ki jih mečejo po tleh. Kaže, da je to igrišče zelo priljubljeno. Tu se že dolgo ne igrajo samo otroci iz teh blokov (predvsem njim je bilo igrišče pred desetimi leti namenjeno), ampak prihajajo sem tudi otroci iz drugih sta-

novanjskih naselij (ker so »svoje« gugalnice polomili) in matere z majhnimi otroki z vseh koncev Ribnice. Tako lahko stanovalci večkrat opazimo otroka, ki vrže na tla papirček od bonbona, vrečko od čipsa, pa ga mati ne opozori, da bi to pobral, pa tudi sama tega ne stori. Pa vendar imajo mnogi od teh ljudi doma vzorno urejena dvorišča in vrtove. Tu, kjer je zemlja »občinska«, torej od nikogar, pa mečejo po tleh! Ne pomislijo pa, da moramo mi, ki tu stanujemo, pospravljati za njimi. Isto velja tudi za gugalnice. Namenjene so otrokom, ne staršem. Čudno se sliši, vendar je res, da se nekateri starši gugajo s tri-štiriletnim otrokom v naročju. Dvakrat so bile gugalnice že polomljene, dvakrat jih je sosed iz bloka popravil.

Da so zelene površine med bloki občinske (torej od nikogar, ali pa toliko moje kot tvoje, kot mnogi radi rečejo), je dobesedno vzel tudi lastnik drv, ki ni stanovalec blokov, je pa svoja drva zložil na notranjo stran ograje, torej na otroško igrišče, le nekaj metrov od gugalnice! Tam je skladovnica metrskih drv ostala eno leto, dokler jih pač ni rabil. Kako so bila drva zavarovana, da se ne bi sesula, je lahko videl vsak, ki je hodil tam mimo.

Marsikdo, ki ima otroke, je trepetal, kdaj se bo vse podrlo. Kaj takega se ne sme več ponoviti! Stanovalci smo bili osupli, to pa je bilo tudi vse, kar smo lahko storili. Vsiljuje se mi vprašanje, kako bi bilo, če bi bile tu hiše namesto blokov. Potem bi bile tu ograje, vrtovi in vse kar sodi zraven.

Ograja vzdolž ceste ob otroškem igrišču je torej polomljena (postavljena je bila pred desetimi leti iz nekvalitetne žice).

Potrebovali bi novo, denarja pa ni. Vojska, ki upravlja s temi bloki, menda nima denarja, še za potrebnejše stvari ne, je bilo rečeno na sestanku HS. Komunalna skupnost Ribnica menda tudi ni zainteresirana. Mogoče bi bilo še najbolje to staro ograjo podreti in posaditi drevesca. Tu pa se mi spet postavlja vprašanje: ali moramo to storiti stanovalci sami? Mnogi stanovalci tu samo »vedrijo« leto, dve, potem pa grejo v drug kraj v službo. Tudi tisti, ki tu živijo že leta, ne bodo vedno ostali v Ribnici. Smešno bi bilo torej od teh ljudi zahtevati, da s svojimi sredstvi urejajo okolico blokov. Končno gre tu za urejenost

vsega kraja in mislim, da bi bilo treba najti kakšno drugo rešitev. Lepše okolje mora postati naša skupna skrb. To so moja razmišljanja o tem.

P.S.

Medtem ko je članek čakal na objavo, je na zelenici ob Trubarjevi ulici ob igrišču zrasla nova skladovnica drv. Za koliko časa spet in s čigavim dovoljenjem? Z dovoljenjem stanovalcev gotovo ne – kdo potem odloča v našem

imenu? Morda lastnik drv sam? Ne vem. Kakorkoli že, to ni prav in tudi lepo ne.

Pa še to: Minil je prvi maj, dogorel je tudi kres, ki so ga v čast prazniku zakurili na trgu V. Vlahovića. Bilo bi vse lepo in prav, če ne bi smrdelo po ožganih gumah in če se ne bi daleč naokrog valil gost, črn dim. Srečne matere, ki so takrat sušile plenice na balkonih!

J. B.

Še nekaj besed o našem okolju

V drugi letošnji številki občinskega glasila Rešeto je bilo napisanih nekaj vrstic o našem okolju iz programa ukrepov, ki jih je sprejela skupščina občine Ribnica. Naslovu »ZDAJ TUDI ZA NAŠE OKOLJE« dovolj zgornjo kaže, da se tudi na tem področju nekaj premika. Toda pri takih in podobnih začetkih moramo biti izredno previdni, saj so običajno obremenjeni s starimi razmišljanji in pristopi. Te »nove« težave z okoljem hočemo rešiti v vsej dobri veri, vendar velikokrat nestrokovno in napačno. Pri tem dosegamo ravno nasprotno učinke od željenih. Takšna situacija je tudi pri čistilnih napravah. Vedeti moramo, da čistilne naprave za fekalije ne očistijo povsem odpadnih voda. Običajno le predelajo organske snovi v anorganske, zato je v njih po čiščenju še ogromno anorganskih nitratnih in ostalih spojin. Čistilna naprava mora zato imeti čim daljši odtok do naravne struge (potokov, rek), ali pa se v teh delno prečiščenih odpadnih vodah goji rastline.

Načrtuje se tudi regulacija Bistrice med mostom v vojašnico in Girčevskim mostom. Takšne regulacije so v nasprotju z varstvom okolja, ker pri tem uničimo praktično vse avtohtono življenje v reki, ki sodeluje pri biološkem samoočiščevanju. Delno prečiščene odpadne vode, ki bodo tekle v to regulirano strugo, se ne bodo vezale v biomaso rečnih rastlin in živali, temveč bodo obogatene z anorganskimi snovmi poniknile. Podoben efekt imajo tudi vse greznice, ki so speljane naravnost v podzemlje. Teh pa je v naši občini najbrž zelo veliko. Podzemna flora in favna zaradi velike koncentracije hranil propade in takšna onesnažena voda bo prišla še bolj onesnažena kot sedaj v nižje ležeče dolenske izvire, kjer imajo ponekod tudi zajetja pitne vode. Regionalni problem onesnaževanja pitne vode se tako še bolj zaostruje. Vedeti pa moramo, da naši »zgornji« sosedje delajo podobno, kar večina nas občuti, ko odpremo vodovodne pipe. Ob takšnih posegih v okolja doma ne moremo zahtevati od zgornjih sosedov ukrepov zmanjševanja onesnaženosti. Najprej moramo pomesti pred lastnim pragom. Mnogi si ta lastni prag predstavljajo preveč ozko – le okolico bivališč. Našima najobičajnejšima prenašalcema odpadkov, vodi in zraku pa ne posvetimo skoraj nobene pozornosti in tudi ne naravnemu ekosistemu. Svoje življenjsko okolje bi morali dojemati celovito – krajinsko ekološko in ne le estetsko.

V tem časopisu bi lahko odgovorni tudi bolj natančno pojasnili, kaj je z regijskim odlagališčem posebnih odpadkov. Kateri so ti posebni odpadki in njihova količina? Naša občina je na Krasu, ki je kot vemo propusten in zato neprimeren za kakršnokoli odlagališče odpadkov.

Delo na področju varstva okolja bomo morali pospešiti v pravi smeri, da ne bo prišlo do ekoloških katastrof. Varovanje okolja se ne sme obravnavati zgolj kot estetski problem, temveč kot ekološki in s tem eksistenčni.

M. P.

Radio Ribnica — želja ali potreba?

Dve ali tri leta so minila od objave razmišljanj v Rešetu o bralnih navadah ribniških občanov, ki se kaže v razširjenosti javnih medijev. Vse ugotovitve o nezasadranosti dnevnoinformativnih časopisov, tednika Dolenjski list in nekaterih drugih sredstev javnega obveščanja so napeljevale vodo na mlin kvalitetnejšega obveščanja iz neposrednega krajevnega in občinskega okolja in s tem drugačno vlogo Rešeta, ki bi mu jo diktiral povsem nov medij: lokalna radijska postaja. Skoraj enoletno raziskovanje občinskega informacijskega prostora, ki sem ga strnil v diplomski nalogi in ga skušal v feljtonski obliki predstaviti v Rešetu («skušal» zaradi tega, ker je članek REŠETO NA REŠETU pristal v »bunkerju») pa se danes iz dveletne distance kaže kot precej neuporaben temelj, saj se na njem ni dalo zgraditi niti »prebavljivejše« oblike Rešeta, kaj šele dnevno aktualnega elektronskega medija. Glede na to, da sem z znanstveno natančnostjo dokazoval, da se v Ribnici zaradi netipično mestne sktrukture prebivalstva ne more razširiti dnevno časopisje tako kot v drugih občinskih središčih; glede na to, da se zaradi šibke identifikacije občanov občine Ribnica z ljubljansko pokrajino (kamor spadamo upravno-politično), z Dolenjsko (kamor spadamo geografsko) in Notranjsko (kamor bi se nas dalo uvrstiti meteorološko) ne morejo zasidrati pokrajinska glasila (Lj. dnevnik, Dolenjski list); glede na to, da zaradi tradicionalne »neuglašnosti« s Kočevjem ni nikdar prav zaživelo medobčinsko glasilo; glede na to, da je občinski informacijski prostor razbit vsaj na tri teritorialne dele (Ribnica, Sodražica, Loški potok) in tri gospodarske sfere (povliva (Riko, Inles, ostali); glede na to da je občina po številu prebivalstva predzadnja v Sloveniji, po površini pa kar velika in glede na to, da je med najbogatejšimi občinami prav po zaslugi pol-kmetov in pol-obrtnikov, ki imajo najmanj časa za prebiranje časopisov zaradi celodnevne zaposlenosti, je najbrž očitno, da je bilo kljub znanstvenem pristopu, sociološkimi analizam in raznim merjenjem in anketam težko zagovarjati najprimernejšo obliko javnega obveščanja. Dejstva, da v dveh letih od strokovne utemeljitve upravičenosti radijske postaje na območju občine Ribnica Radio Ribnica še vedno vztrajno molči, torej ni več mogoče pripisati stroki, temveč politiki. Toda zopet ne toliko dejstvu, da je avtor pričujočega razmišljanja zašel med profesionalne politike (čeprav se večino svojega delovnega časa trudi zapolniti prazen politični prostor v občinski politiki, ki bi ga morala zapolniti ZSMS (kot dejstvu, da politika, takšna kot je, očitno ne potrebuje drugega kot Rešeto, takšno kot pač je.

Politika, ki ni potrebovala verifikacije svojih programov in dejanj v javnosti, ki je kadrovala v kuhinjah in ne na neposrednih volitvah, ki je manjšini diktirala in ne z njo polemizirala, je potrebovala medij, v katerem je objavljala oblastne odloke, ki se jim mora ljudstvo pokoravati in dosežke socialistične graditve, ki jim mora ljudstvo občudovati. Ko je taka politika izgubila moralno avtoriteto, s katero je držala ljudstvo v pokorščini, in materialno moč, ki bi jo razkazovala pred ljudstvom, ni potrebovala niti medijev, ki bi samo razkazovali njen razkroj in nemoč. Glasila kot sredstva javnega komuniciranja doživljajo svojo reafirmacijo s tem, ko so se v njih začeli oglašati tisti, ki za afirmacijo svoje politike potrebujejo podporo javnosti, pa naj bo to desetina voditeljev novih zvez in gibanj ter njihovi simpatizerji, s staro politikom neobremenjenimi člani starih zvez z novimi demokratičnimi vizijami ali pa žal tudi vodje nacionalno poulističnih gibanj na drugi strani s svojimi simpatizerji.

Kaj hočem povedati s tem? To, da je projekt radia Ribnica prišel na svetlo v času, ko ga stara politika ni imela več motiva postaviti sebi v čast in oblast, nova politika pa še ni tako močna, da bi ga za promocijo svoje politike uspela spraviti skozi zapleten upraven, finančen, tehničen in kadrovski postopek. Komunikacijska stroka je ob tem nemočna in čaka, da jo dohiti politika. Kot politik po poklicu, ki ga opravljam in komunikolog po stroki sem razpet med tema področjema in dolslej še nisem uspel najti bližnjice, po kateri bi jih uspel spraviti skupaj.

Pred dobrim letom sem smelo zakoračil na povsem neizhujeno stezo kabelske televizije, ki je bila pravi hit v Sloveniji in je rasla kot gobe po dežju. V njej sem videl možnost, kako na posreden način priti do lokalnega TV ali radijskega studija, ki bi pomenilo jedro informacijske mreže v občini. Pa se je kmalu zataknilo že pri zbiranju bodočih naročnikov (moralo bi jih biti vsaj 800 do 1000, da bi bil sistem rentabilen), saj so naselja razprostranjena, v blokih, kjer je največ TV sprejemnikov na enem mestu, pa je zaradi socialne sestave za KTV najmanjše zanimanje. Svoje je storila še inflacija in v tako negotovo pustolovščino bi se brez zamaknega kapitala v ozadju, s katerim bi pokrival izpad naročnikov, ki bi se zaradi druginje premislili, lahko spustil le totalno zasvojen televizijoman.

Naslednja bližnjica je bil poskus skupnega projekta radijske postaje Kočevje Ribnica. Iniciativna odbora z naše in kočevske strani sta se sestajala vse dotlej, dokler obe strani nista položili vseh kart na mizo. Kočevci so si zamislili radijski studio v posloplju bivše kočevske gimnazije,

ki je v precej slabem stanju. Njihova vizija radia se nam je zdela prevelikopotezna, predvsem zato, ker bi zahtevala precejšnjo vlaganja tudi (in predvsem) z ribniške strani. Njihov komercialni koncept radijske postaje se ni ujema z našim, ki vidi smisel investicije predvsem v informacijskih učinkih radia, zato smo predlagali, naj vsaka občina poizkusi priti do svojega radijskega studia. Tehnična in kadrovska samostojnost naj bi zagotavljala tudi programska samostojnost, obema občinama pa bi ostalo skupno le še dogovarjanje o graditvi skupne oddajniške mreže in delitvi programskega časa. Kočevski člani iniciativnega odbora so tak koncept razglasili za nerealen in neuresničljiv po tehnični plati, čeprav nam na RTV niso oporekali, določeno neracionalnost pa bi si v Ribnici pač morali privoščiti za ceno programske samostojnosti in preprečitve odliva kapitala iz občine. Razhoda s Kočevci nismo jemali preveč k srcu, teže smo se sprijaznili z ignoranco predsedstva ribniškega SZDL kot edinega možnega ustanovitelja radijske postaje, saj je poročilo o delovanju iniciativnega odbora sprejelo praktično brez odziva in brez namena, da bi naš koncept radia (opremljen z elaboratom) spravila skozi izvršni svet in skupščino, ki bi koncept materializirala in nam dala formalno možnost za resno pogovaranje z RTV Ljubljana. Nekaj je bilo govora le o ceni investicije, ki je po grobih izračunih 50000 DM za studijsko opremo in bi jo morali pokriti v Ribnici sami, za oddajniško mrežo pa bi veliko prispeval po besedah tov. Puglja iz tozda Oddajniki in

zveze (sicer ribniškega rojaka) Radio Ljubljana sam, še posebej, ker bi si s tem zagotovil slišnost 3. programa v ribniškem koncu. Navidez se je vse torej ustavilo pri denarju, kot se ustavi vedno, če za realizacijo projekta ni dovolj politične volje in poslušalca. Elaborat o družbeni in ekonomski upravičenosti LRP Ribnica se kljub temu in za vsak slučaj odnesel na komite za družbene dejavnosti, ker sem dobil neformalen namig s strani izvršnega sveta Ribnica, da bi se dalo projekt radia vključiti v nastajajoč projekt muzejske, knjižničarske in izobraževalne dejavnosti (mimogrede, te dejavnosti se poskuša institucionalizirati že najmanj pet let brez vidnega napredka). Občinski birokratski mlinci že nekaj mesecev meljejo naše vizije in projekte in vse bolj se nagibam k možnosti, da se nas skupina navdušencev radia loti »piratsko« z lastnimi tehničnimi sredstvi v mladinskih prostorih, potem pa nas bodo morali bodisi legalizirati in podpreti bodisi prepovedati in zatreti.

Skromno upam, da je čas na naši strani in intenzivno hkrati delam na tem, da bi se tudi lokalna politika odvijala pred očmi javnosti. Žal je javnost v Ribnici še vedno tako pasivna, da na njeno podporo pri realizaciji Radia Ribnica še ni mogoče računati, prepričan pa sem, da ga je pripravljena sprejeti z obema rokama. Iz tega prepričanja izhajam pri delu v politiki in stroki, z objavo tega razmišljanja v Rešetu kakršnokoli že je pa nameravam vsaj malo skrajšati pot, če že ni mogoče najti bližnjice.

Stane Hafnar

Novomeški radio »Studio D«

Novomeška in belokranjski občini so svoj regionalni radio spravljali skupaj od začetka 80-ih pa vse do konca leta 1987, ko je začel oddajati na UKW frekvenci 100,6 MHz. S postavitvijo oddajnika na Trdinov vrh si je zagotovil slišnost po precejšnjem delu Slovenije in sosednje Hrvaške, s privlačnim programom, ki vsaj po glasbeni plati na trenutke zasenči celo II. program ljubljanskega Radia, pa se je med Dolenjci in Belokranjci hitro udomačil. Danes oddaja vsak dan med 8. in 19. uro, v nedeljo pa do 18^h. Novice in poročila o dogajanjih v občinah ustanoviteljskih so od 11^h vsaki dve uri do Kronike ob 18^h, ki je osrednja informativna oddaja radia. Pet minut pred vsakimi poročili novi-

nari preberejo Tanjugove novice iz domovine in tujine, ne manjka pa tudi neposrednih javljanj s terena, servisnih informacij, ob nedeljah pa so nepogrešljive čistitke poslušalcev in telefonski mali oglasi.

Slišnost radia je odlična tudi v Ribnici, kjer ima že tudi nekaj zvestih poslušalcev. Ker radio Studio D občasno oddaja tudi novice o dogajanjih v ribniški občini in ker bi radi vedeli, če je glede na število poslušalcev iz našega konca smiselno razmišljati o višjih oblikah sodelovanja s tem studiem (npr. priprava samostojnih oddaj, posnetih v Ribnici), izpolnite prosim spodnjo anketo in jo pošljite na OK ZSMS Ribnica, Šeškova 14 ali pa svoje mnenje sporočite po telefonu 861 067. S. H.

Radijsko postajo STUDIO D poslušam: REDNO OBČASNO

Najprimernejši čas za poslušanje oddaje iz domačega kraja se mi zdi dan .....

STUDIO D mi je (ni) všeč zaradi .....

Moj poklic, starost, kraj bivanja .....

Kje pokopališče v Dolenji vasi

Problem pokopališča v Dolenji vasi je že star. Zdajšnje pokopališče v Prigorici ima vrsto pomanjkljivosti. Predvsem je to prostorska utesnjenost, saj na tej lokaciji kakršnakoli širitev ne pride v poštev. Ravno tako je problematična sestava zemljišča, ki je ilovnato in kot tako neprijetno za pokop. Proti tej lokaciji govori še več razlogov, kot so središče naselja, neposredna bližina glavne ceste, mrliške vežice ni možno postaviti. Zaradi teh in takšnih razlogov si je KS že v prejšnjem samoprispevku kot eno izmed nalog zadala gradnjo pokopališča. Na žalost naloga ni bila realizirana.

Eden glavnih razlogov za to je bil problem pridobitve zemljišč na lokaciji, ki je bila predvidena in je bil že izdelan idejni osnutek. Formirani odbor za pridobitev teh zemljišč, ki so v zasebni lasti, ni uspel najti sporazuma z zasebnimi lastniki.

Da bi se zadeva premaknila z mrtve točke, je svet KS (ki se je medtem formiral v novi sestavi) imenoval petčlansko komisijo, ki si je ogledala možne lokacije

na področje naše KS in predlagala najugodnejše. Pri svojem delu je k sodelovanju pritegnila tudi občinske upravne organe. Ugotovila in predlagala je kot najprimernejšo lokacijo s krajevnim imenom »Ulice«. To področje je v lasti Kmetijsko-zemljiške skupnosti občine Ribnica in spada pod SLP (Splošno ljudsko premoženje). Pristojni občinski organi na to lokacijo niso imeli pripomb, tudi glede gradbenega dovoljenja ne bi bilo težav. Najpomembnejše pri vsej zadevi je bilo mnenje sanitarnega inšpektorja, kar je razumljivo. Posebnih pripomb ni imel, zahteval pa je mnenje oz. rezultate ZRMK (Zavod za raziskavo mat. in konstrukcij) o sestavi zemljišča. Po našem naročilu in s soglasjem KZS občine Ribnica je ZRMK Ljubljana opravil ustrezna vrtnanja in analize. Rezultati so bili pozitivni.

Kljub takšnim argumentom so bili delegati v dilemi med možnima lokacijama »Hrib« in »Videm« (Ulice) in se niso mogli dokončno odločiti.

Da bi dokončno določila lokacijo, je skupščina KS Dolenja

vas dne 7. 6. 1988 sprejela naslednji sklep:

1. o dokončni lokaciji Hrib ali Videm naj se odloči vsako gospodinjstvo s podpisom
2. pridobi naj se ocena strokovnjaka za vrednost zemeljskih del na eni in drugi lokaciji
3. po zbranem poročilu se v vsako hišo pošlje obvestilo o vrednosti zemeljskih del
4. na dan zbiranja podpisov se organizirajo zbori krajanov za vasi Prigorica, Dolenja vas, Lipovec

Na ta način, se pravi s svojim neposrednim odločanjem, bi krajanji sami določili lokacijo pokopališča. Sprejeta bi bila tista, ki bi pač dobila večino glasov.

Zbori občanov so bili začuda (glede na pomembnost tematike) zelo slabo obiskani. KS se je zato odločila, da se mnenja zbirajo neposredno po hišah (gospodinjstvih). Glede na zbrane podatke, ki so bili seveda argumentirani s podpisi, so se krajanji odločili takole:

Dolenja vas

Lokacija Hrib: 30 gospodinjstev

Lokacija Videm: 140 gospodinjstev

Neopredeljenih: 15 gospodinjstev

Ni glasovalo: 21 gospodinjstev (dopusti v času ankete)

Prigorica

100 % za lokacijo Videm

Lipovec

podpira lokacijo Videm

Na podlagi rezultatov ankete je svet KS Dolenja vas na seji dne 24. 8. 1988 sprejel sklep:

Za gradnjo pokopališča se določi lokacija Videm (Prigorica). Zastavljeno nalogo je treba izpeljati do konca oz. takoj pristopiti k izvajanju.

Pri svetu KS se je takoj formiral gradbeni odbor, ki ima v svoji sestavi priznane strokovnjake s področja gradbeništva in kateri bo skrbel za izvedbo. Prav tako se je svet povezal s projektantom, s predstavnikoma SKIS občine Ribnica, kakor tudi s pristojnimi organi SO Ribnica za zagotovitev vse potrebne dokumentacije.

Ker je pri tem nujno seznanjati javnost, je bila skrb sveta KS, da je krajanom na vpogled izobešana t.i. »javna zasnova« projekta, istočasno pa so bile po posameznih vaseh organizirane javne razprave, kjer je sodeloval tudi projektant osebno. Moramo pripomniti, da tudi tu udeležba krajanov ni bila razveseljiva. Vzporedno so teklo tudi priprave in dela v zvezi s pridobivanjem soglasij, lokacijske dokumentacije in lokacijskega dovoljenja (ki je že izdano).

Trenutno so na lokaciji v pripravi zemeljska dela. Sam objekt je lociran oz. zakoličen po situaciji lokacijske dokumentacije. Vzporedno z zemeljskimi deli na lokaciji pokopališča je organiziran tudi dovoz nasipnega materiala s področja dolnjevaškega polja. Tu namreč Območna vodna skupnost (OVS) izvaja regulacijo struge, izkopani material pa se oz. se bo še dovažal. Kot naslednja faza se predvideva izgradnja nove dostopne poti. Potreben je namreč premik obstoječe poljske poti, v pripravi pa so postopki za napeljava vodovodnega in električnega omrežja.

Ugotovimo torej lahko, da so se dela pri izgradnji začela s polno paro, kljub nekaterim težavam, ki so spremljale priprave oz. sam začetek. Vsi, ki smo na KS zadržani za pripravo in izvedbo, pa se seveda trudimo, kolikor je v naših močeh, da bi dela potekala čimbolj nemoteno in kontinuirano.

Zalka Gorše

V Loškem potoku veliko in nič novega

Po nekaj plodnih letih komunalno-cestnega urejanja in gospodarskega razvoja je v krajevni skupnosti Loški potok delovno zatišje – nič večjega se ne dogaja, kot da smo že vse postorili. Vendarle ni ravno tako, saj imamo nerešenih kar nekaj problematičnih zadev.

Na cestnem področju so doseženi lepi uspehi, vendar pa sedaj največja cestna pridobitev (povezava proti Sodražici in Dragi) ostaja nedokončana, upravljalec nikakor ne najde dovolj moči in volje za ureditev bankin, brežin in drugega. V sodelovanju s komunalno skupnostjo je zgrajena mrliška vežica in pokopališka dejavnost organizirana preko komunalnega podjetja. Uspešno je opravljena sanacija večjega dela vodovodnega omrežja in hkrati zagotovljena oskrba s pitno vodo za področje Drage iz našega vira vode. Tudi komunalne dejavnosti so nekako spravljene na tirnice in jih je potrebno le dograjevati in izboljšati. Enako lahko ugotovimo za delovanje družbenih dejavnosti (zdravstvo, šolstvo), ki so se kadrovsko okrepile za uspešno opravljanje svojega poslanstva.

Vsega doseženega se krajanji zavedajo, kar so potrdili na lanskem referendumu s številnim »ZA« program nadaljnega razvoja, ki je sestavljen iz nalog, na katere je usmerjeno največ interesa Potočanov; Cesta proti Novi vasi – bližnjica proti zahodu čaka posodobitve, ruši se objekt kinodvorane, v Retjah je skrajno neurejena kanalizacija, primanjkuje lokacij za novogradnje stanovanjskih hiš, še vedno ni sanirano gospodarsko stanje BPT Tržič iz posredno našega obrata, potrebujemo še nekaj stanovanj itd. Nekateri stvari so v pripravi; zlasti adaptacija dela šolskega objekta – pridobitev prostora za oddelek vrteca, kajti to je osrednja naloga programa samoprispevka, ki pa je glede na prilive denarjev od samoprispevka in stanja sredstev za vzdrževanje v krajšem obdobju. Četrtnino vseh sredstev samoprispevka tekoče odvajamo PTT-ju za realizacijo programa razvoja telefonije v občini.

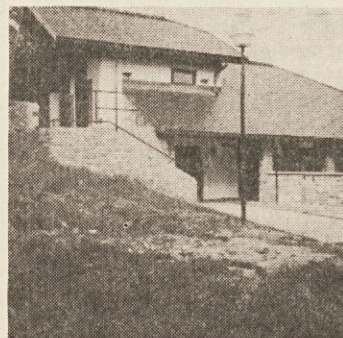
Pripravljamo se tudi za ureditev igrišča v Retjah, za kar bo del sredstev prispevala telesnokulturna skupnost. Mercator je končno zbral dovolj moči za

posodobitev prodajalne na Hribu, ki se pravkar odvija in bo dobra osnova za sodobnejšo oskrbo krajanov.

Do konca planskega obdobja je prioriteto urejanje Ribnice, to je dogovorjena in znana zadeva, ostali moramo pač počakati, da se le tu opravijo finančno najzahtevnejši posegi na urejanju mestnega jedra, kanalizacij in ostalih večjih delih.

Tudi sami bomo še postorili kakšno drobnarijo, odvisno pač od razpoložljivega denarja in volje – pripravljenosti ljudi v kraju in združenem delu.

Janko Debeljak

Mrliške vežice na pokopališču v Loškem potoku so gotovo pomembna pridobitev te krajevne skupnosti.

Važno obvestilo

Podjetje za ptt promet Ljubljana obvešča vse uporabnike telefona, da bo dne **23. 6. 1989** spremenjeno oštevilčenje telefonskih central na območju Kočevja. Sprememba je bila nujna zaradi spremembe vozliščnih območij Kočevja in Ribnice.

Naročnikom bomo spremenili samo drugi dve klicni številki, zadnje tri številke se ne spremenijo.

stara oštevilčenje	telefonska centrala	novi oštevilčenje
860 xxx	MOZELJ	804 xxx
869 xxx	VAS	802 xxx
868 xxx	OSILNICA	801 xxx
850 xxx	KOČEVSKA REKA	800 xxx
869 xxx	PREDGRAD	803 xxx
865 xxx	STARILOG	805 xxx

Zaradi obveznih del v navedenih centralah bo v dneh od 23. 6. 1989 do 26. 6. 1989 moten promet v vozlišču Kočevja.

Hvala za razumevanje!

PTT potrebuje soglasja za prekop zemljišč

Priprave za izgradnjo PTT omrežja v KS Ribnica, s katerim se bo število telefonskih priključkov povečalo s sedanjih 1000 na 3000, so kljub poletnim mesecem v polnem teku.

Podjetje za PTT promet je izdelalo projekt napeljave telefonskega omrežja, preden pa se lotijo del pa potrebujejo soglasja za prekop zemljišča od tistih lastnikov parcel, preko katerih je po projektu predvidena napeljava kabla pod zemljo ter za postavitev PTT omaric. Pri tem naj bi sodelovala tudi krajevna skupnost preko predsednikov vaških odborov, ki pa imajo pri zbiranju soglasij nemalo težav. Sami niso dovolj strokovno usposobljeni in ne morejo pojasniti vseh vprašanj in pripomb, ki jih imajo občani. Včasih je problem najti tudi pravega lastnika parcele, saj stanje v zemljiški knjigi ni vedno v skladu z dejanskim lastništvom. Skupaj z vaščani so v nekaterih okoliških vaseh prišli do

spoznanja, da bi bilo med hišami kable najbolj enostavno napeljati po zraku, med vami pa po zemlji. Predstavniki PTT so na srečanju s predstavniki vaških odborov obljubili, da bo projektant poskušal najti sprejemljivo rešitev za vsakogar, ki ima pripombe. Seveda pa bi morali tudi prizadeti lastniki zemljišč imeti pred očmi širši družbeni interes, saj ni pošteno do tistih, ki že leta čakajo na telefon, da se zaradi kakšne prekopane gredice stvari še naprej zavlačujejo.

Če torej ne bo večjih problemov pri zbiranju soglasij, bodo z deli po projektu začeli v poznejših jesenskih mesecih, ko ne bo več škode za posevke. Takrat bo znana tudi končna cena telefonskega priključka. Kot kaže, tudi po tej poti ne bo lahko priti do njega, saj se njegova cena v okolici Ljubljane približuje 1000 DM.

S. H.

Tri podobe Ortneškega gradu

Grad v Ortneku, tik ob glavni cesti, nekoč ponos ortneškega konca in vse naše doline, grad s čudovitim parkom z redkim drevjem, grmičevjem in cvetjem. Danes žalostna zapuščina (kdo ve čigava), nekdanji ponosni park gmajna, v neposredni bližini betonarna.

Tri podobe ponosne graščine, ki je bila najprej grad, potem hotel in stanovanjski objekt, nato počitniški dom in danes to, kar je. Nekaj je slišati, da se nek zasebnik zanima zanj. Morda je rešitev prav zasebna pobuda in pa veliko denarcev seveda. Potem bi bilo v stavbi in okrog nje spet kot nekoč, predvsem pa življenje in dejavnost, ki bi nekaj prinašala.

In tri podobe ponosne graščine?

Najprej grad Ortnek iz leta 1928, ko je še bil grad. Čudovit

park spredaj z negovanimi tratami, vodometom, cvetjem, redkim rastlinjem.

Druga podoba je iz marca 1955, ko je bil grad Ortnek hotel. Še lep park, cvetje, bazenček z vodometom in slika hotelskega osebja za dolgotrajen spomin.

Tretji pogled na isti objekt iz februarja 1980. Izvožena zamočvirjena pot, kjer je bila nekoč negovana potka, podivjano grmičevje, park se spreminja v gmajno, fasada razpada, ostrešje tudi. V naslednjih letih je občina za silo pokrpal ostrešje in ohranila grad pred nadaljnjim propadanjem.

Četrta podoba bi lahko bila iz naših dni. Vse skupaj je še bolj ubogo, zapuščeno, zapisano propadu.

Pa morda vendarle ne?!

Grad Ortnek

Milene Borovčeve ni več

Odšla je tiho, brez besed, nepričakovano in mnogo prezgodaj. Odšla je pod večer tistega dne, ki se je imel prevesiti v najkrajšo noč v letu, tistega dne, ko je šolski zvonec poslednjič izzvenel in izpel letošnje šolsko leto. Tisti zvonec, ki ji je skoro štiri desetletja meril in odmerjal vsakodnevni življenjski in delovni ritem.

Po rodu Mariborčanka iz učiteljske družine jo je življenjska pot kmalu po vojni zanesla v naše kraje, kjer je pognala globoke korenine in postala Ribničanka s slehernim vlaknom svojega telesa, z vsem svojim srcem in dušo. Poklic učitelja in vzgojitelja je jemala in opravljala resno in odgovorno v najboljšem

Milena Borovac kot podpredsednica skupščine občine v letu 1982.

pomenu te besede in bila, najprej kot učiteljica in potem dolga leta kot pedagoški vodja ribniške osnovne šole, številnim generacijam mladih Ribničanov pošten svetovalec in vodnik v življenje.

Zdaj Milene Borovčeve ni več! Zamrl je njen rahlo rezki, ostrí in odločni glas, ugasnil je njen predirni, globoki pogled s stalno iskrico nasmeha, humorja ali dobre volje v ozadju. Nič več ne bo njene tehtne besede in premišljeno odločnega prispevka v najrazličnejših razpravah, sestankih in dogovorih o posameznih razvojnih vprašanjih naše doline in širše družbe. Odšla je...

Milena Borovac desetletja dolgo ni bila zgolj šolnik, temveč aktivna, ustvarjalna družbenopolitična delavka. Človek, ki vzgaja mlade rodove, ne sme in ne more biti cehovsko zaprt v ozko področje svojega delovanja, saj je vzgoja, priznali ali ne, sestavni del družbenega in političnega delovanja. V tem smislu in z vsoto potrebno širino, znanjem, zavzetostjo in bogastvom oblik in metod dela je tovarišica Milena delala in delovala na mnogih področjih.

Spominjam se Milene Borovčeve iz različnih obdobij njenega in svojega življenja. Spoznal sem jo kot mlad nižji gimnazijec na šolskih hodnikih, učiteljico resnega, pokončnega, pa vendar veselega značaja. Kasneje sem jo, ob imenovanju za ravnateljico ribniške osnovne šole v

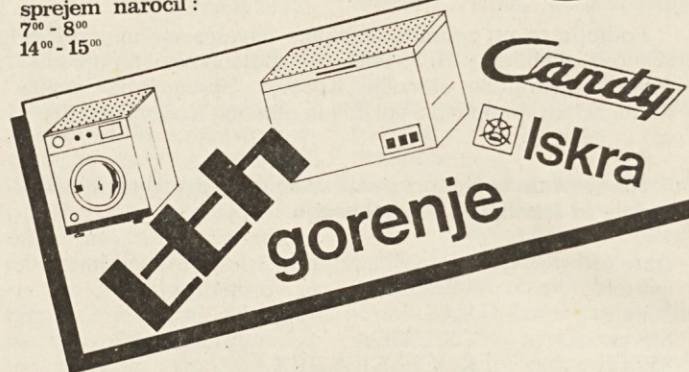
letu 1965, predstavil v časopisu, še nekaj kasneje pa mi je, tudi za časopis, razgrnila kot novoizvoljena poslanka v republiški skupščini svoje poglede na razvoj vzgoje in izobraževanja, kulture in gospodarjenja... Spomladi pred sedmimi leti, ko je po skoro štirih desetletjih trdega pedagoškega in družbenopolitičnega dela odhajala kot pedagog v pokoj, smo ugotovljali, da njena mladostna delovna zagnanost vse od prvih skovskih dni ni popustila. Dolga desetletja smo lahko spremljali tovarišico Mileno kot zavzeto aktivistko v mnogih organizacijah in društvih, pri, kot bi sama dejala, mnogoterih družbeno koristnih in nujno potrebnih opravilih. Vsakega opravila, funkcije ali delovne oz. politične obveznosti se je lotila zavzeto, odgovorno, pošteno. Sledi njenega delovanja in tudi rezultate dela lahko vodimo v socialistični zvezi, sindikatih, zvezi komunistov, v skupščinskih organih v družbenopolitičnih skupnostih in samoupravnih interesnih skupnostih. Bila je sekretarka občinskega odbora socialistične zveze, članica republiškega odbora in kasneje konference socialistične zveze, članica predsedstva RK SZDL, odbornica, poslanka in delegatka v občinski skupščini ter v republiški skupščini, v prejšnjem mandatu tudi podpredsednica skupščine občine Ribnica, potem je bila članica občinske konference socialistične zveze in delegatka v družbenopolitičnem zboru skupščine občine. Opazno je bilo skozi več let njeno ustvarjalno delo v skupščinah kulturne, izobraževalne, zdravstvene skupnosti v občini in v republiki...

Seveda suhoparno naštevaje funkcij in opravil o značaju, vlogi in prispevku človeka, ki jih opravlja, ne pove dosti. Pa vendar moramo pri Mileni Borovčevi ugotoviti, da za vsemi njenimi odgovornimi dolžnostmi stoji trdo delo, dejansko odgovoren odnos do posameznih nalog in predvsem skrb za napredek in razvoj posameznih dejavnosti in družbe kot celote. Kakor tudi zadnje čase skrb in zaskrbljenost spriču vse manj razumljivih in razumnih dejanj in dogajanj v naši širši družbi. Kot politik je prerasla ozke ribniške okvire in vsakemu svojemu in našemu skupnemu ravnanju poskušala dajati širše dimenzije. Mlajši smo se, čeprav se morda vedno in v vsem nismo ujemali, pogosto tudi učili od nje in črpali za svojo rabo iz njenih bogatih življenjskih izkušenj.

Ko smo ji pred tremi leti čestitali ob njeni šestdesetletnici, sem skozi razgovor skušal odkriti njen osnovni življenjski moto, tisto gibalno, ki jo je tako polno energije usmerjalo skozi leta in desetletja njenega življenja. Seveda je bilo to delo, trdo delo, nesebičnost, navezanost na družbo, globoka humanost, zvestoba širšim družbenim idealom ter pripravljenost storiti vedno tisto, kar ti narekuje dolžnost in kar okolje od tebe pričakuje in to storiti kar najbolje.

SERVIS

sprejem naročil :
7⁰⁰ - 8⁰⁰
14⁰⁰ - 15⁰⁰

Zamrzovalniki
Hladilniki
Pralni stroji
Električni štedilniki
Mali gospodinjski aparati

Marjan Peterlin · Dolščaki - Rob · telefon 781-456

ČIČEK AVGUST,
KOLODVORSKA 1, RIBNICA

- izposojamo preko 800 filmskih naslovov
- izposojamo video player
- vsak teden dobimo 10-15 novih filmov
- snemamo z video kamero (poroke, prireditve, rojstne dneve)
- presnemavamo v VHS sistemu
- druge video usluge

Ta mesec priporočamo za ogled:

1. MUHA 2 - grozljivka
2. TEQUILA Sunrise - (Mel Gibson) - akcija
3. DALEČ OD DOMA (Richard Gere) - akcija
4. AMERIŠKA NINDA 3 - karate
5. JANUARSKI ČLOVEK - kriminalka
6. DVOJČKA (Schwarzeneger - De Vito) - komedija
7. KNJIGA O DŽUNGLI - risanka
8. MLADI REVOLVERAŠ - Western
9. KDO JE HARY CROMB - komedija
10. JEKLENI OBROČ - vojni

Članstvo v Video centru prinaša posebne ugodnosti!

Odprto vsak dan razen nedelje od 9.-11. in 18.-21. ure.

Milena Borovčeva je prav v tem vedno uspevala.

Zdaj Milene Borovčeve ni več. Odšla je, izpeto je njeno bogato in delovno življenje. Za vedno je utihnil njen šolski zvonec. Ostal pa bo spomin nanjo, ostalo bo njeno delo, vse tisto, pri čemer je sodelovala, snovala, načrtovala, ostali bodo sadovi njenega dela. Poslednjič hvala, tovarišica Milena, za vse, kar si storila za našo družbo, za to našo dolino, v imenu občinskih družbeno političnih organizacij, skupščine občine, vseh, ki smo te poznali, tvojim najdražjim pa naše iskreno sozajlje.

France Grivec

REŠETO

Glasilo Socialistične zveze delovnega ljudstva Ribnica. Izhaja enkrat mesečno oziroma desetkrat letno v nadkladi 3700 izvodov. Ureja uredniški odbor v sestavi: France Grivec, glavni in odgovorni urednik, Uroš Bregar, Janez Gorše, Stane Hafnar, Janez Mihelič in Marjan Rosa. - Uredništvo: OK SZDL Ribnica, 61310 Ribnica, Šeškova 14, telefon 861-274 ali 861-067. - Grafična priprava in tisk: Tiskarna Novo mesto.